

Domoljub

V Ljubljani, 4. junija 1936

Leto 49 • Štev. 23

Nezakonito

Vsem je še v živem spominu, da se je prejšnji diktatorski režim reševal neljubih političnih osebnosti na kaj priprosto način. Ni dosti vpraševal, ali so kaj zagrešili in kaj so zagrešili. Tudi si ni belil glave, ali bodo ti razposajeni politični nepridipravi zaradi ukrepov režima škodo trpeli. Režim je hotel, da ga vsi podpirajo, volijo, mu služijo in ga vsaj na zunaj, hvalijo. Kdor tega zaradi svoje vesti ni mogel ali hotel delati, je bil v očeh režima hudodelec in protidržaven element. Najbolj na poti so bili bivšim nasilnikom, ki jim je ljudstvo zaupalo, pa niso hoteli kloniti pred nasiljem. Oblastniki so si domisljali, da pobiti ljudstvo nemudoma v njihovo naročje, če mu izgrinejo ti vodilni možje izpred oči. To je bila njihova vera, četudi kriva vera. Napravili so malo hujskarije po svojih listih, govorili malo več o protidržavnih elementih, obesili nato svojim izvoljencem par deliktov na vrat; to je bilo za njihovo kosmato vest dovolj prepričevalno, da smejo uglednim, poštenim možem ljudskega zaupanja vzeti osebo in prostost. Kar na lepem so nato poslali v njihova stanovanja detektive in jih odpeljali kot navadne zločince v zapore. To so delali v noči in mraku. Nečedna dejanja se ne izvršujejo ob belem dnevu. Sramuje se jih celo hudodelec.

Ko so bili pod ključem, so jim napisali pisemce, da pojdejo na daljno pot in bodo tam ostali v nesvobodi tako dolgo, dokler se bo hotelo raznim ministrom, banom kramarjem in podobnim veličinam. Nekaj so morali končno vendarle zapisati, zakaj jih ne marajo več trpeti pred svojimi očmi. Niso bili v zadregi. Odpri so zakon o zaščiti države in otm jim je obviselo na § 12 tega zakona. Na tem mestu se je zakonodavec diktatorskega režima pobrigal tudi za potepuhe, vagabunde, pijance in podobne vrste ljudi. Tudi ti nesrečniki so mu bili pri sreči in je hotel v primeru potrebe tudi zanje poskrbeti. Rekel si je: To so nesrečniki, ki delajo v pijanosti in potepuškem vagabundstvu nemir in zmešnjavo; poskrbimo zanje tako, da jih spravimo na drugo varno mesto, kam daleč proč od njihovega sedanjega mesta razgrajanja in potepušstva. Tako naredimo, pa bo vse lepo in prav. In so naredili. Dr. Korošec, dr. Natlačen, dr. Kulovec, dr. Ogrizka so kar kratkoma uvrstili pod ta paragraf, jih s tem prišli med potepuhe in vagabunde in tako so postali godni, da jih vzame policija v svoje skrbno varstvo, jih spremlja po južnih krajih noč in dan, zadržuje in prebira njihovo pošto, ne pušča v njihovo sobo nikogar, jih ne pušča — vsaj nekateri — v nobeno drugo stanovanja, jim odloča, s kom smejo

govoriti, s kom ne smejo govoriti, jih goni vsak dan na okrajno glavarstvo podpisovati, da so še na tem okroglem svetu, jim dovoljuje govoriti s prijateljem le v družbi enega ali dveh policijskih uslužbencev, pa samo v domačem jeziku — Bog ne daj, da bi izgovorili kako tujo besedo. Z eno besedo? sužnji in tlačani so bili najpristnejši svobodnjaki, če primerjamo njihovo stanje s tem, kako so ti oblastniki ravnali vsaj z nekaterimi teh mož. Pa so jim ti možje rekli: Do danes nismo bili potepuhi, živeli smo pošteno življenje, ljudstvo je v nas vpoštevalo poštnike. Pa je ban odgovoril — ban prejšnjega režima —: »Kaj? Tiho! Tako je in nič drugače. Vi spadate pod paragraf o potepuih!« In ta beseda je v tistih časih veljala. Zaznamovanci so zopet rekli: Vprašajmo še pri sodišču v Celju, ali smo res potepuhi. Sodišče je po dolgem premišljevanju, ki je trajalo mesece, reklo: »Nak, vi niste potepuhi. Oblastniki so grešili, takoj vas morajo izpustiti.« Pa so ti sodniki grdo naleteli. Komaj so podpisali svojo razsodbo, kakor jim jo je narekoval zakon in vest, so že brzoglavno zleteli s svojih sedežev. »Kaj, da ti ljudje ne bi bili potepuhi? Morajo biti! Tako hočemo mi, ki imamo oblast.« In oblastniki so šli pred državni svet — najvišje upravno sodišče v državi. Eden ljubljanskih oblastnikov je letel z zrakoplovno hitrostjo v Beograd. Toliko, da je bila tožba ali pritožba banske uprave proti razsodbi celjskega upravnega sodišča vložena

v Celju, se je že začela obravnava pred državnim svetom v Beogradu.

Dva dni so sodniki razmišljali, med njimi tudi Slovenec Franc Svetek, in so končno odločili, češ da imajo ljubljanski ban in policija in vsa tista pisana jugoslovenska ljubljanska družba prav, celjski sodniki pa neprav. Kajti dr. Korošec in tovariši spadajo v resnici pod paragraf o potepuih in naj torej ostanejo v konfinaciji in uživajo vse njene dobrote.

In tako je poteklo 21 mesecev in potem še nekaj mesecev. In nato so se zbrali vsi sodniki državnega sveta na skupno sejo in so še enkrat pretresali to stvar. In na tej skupni seji so se sodniki zedinili in rekli: Vse to, kar so delali nasilniki dr. Korošec in tovarišem, je bilo nezakonito. Politikov sploh ne morete in ne smete konfinirati in internirati. To smete delati le s potepuih, pa še te morate prej pred rednim sodiščem s pravilno sodbo obsoditi za potepuhe in jim naložiti prej kazen za potepušvo.

Zdaj je izrečena beseda najvišjega sodišča, da so delali ljubljanski oblastniki nezakonito, da so bili dr. Korošec in tovariši nezakonito internirani. Kdo naj zdaj popravi storjeno krivico? Kdo povrne 21 mesecev življenja, ki je potekalo v največji nesvobodi! Nad poštenimi ljudmi je bil izvršen »justični umor«. Ni večjega hudodelstva nad državo in družbo kakor je to, če se jasni zakon preobrača in zlorablja nasilno v temne politične namene. Taki oblastniki so največji sovražniki države in družbe.

Ustanovni državni zbor JRZ

Na ustanovni državni zbor Jugoslovanske radikalne zajednice, ki je bil te dni v Beogradu, so prišli odposlanci iz vse države. — Zboru je prisostvovalo okrog 1000 oseb, med njimi 372 odposlancev s 518 pooblastili.

Na zbor so dospeli tudi mnogi narodni poslanci in senatorji in vsi ministri, razen vojne. Predsednik vlade dr. Stojadinović je otvoril kongres, predlagal brzoglavne pozdrave kralju Petru II. in kraljevskim namestnikom, nato pa je podal zelo obširno in zanimivo poročilo. Med drugim je dr. Stojadinović povedal tudi sledeče:

»Pri nas je bolje kot drugod.

Jugoslavija, kot mlada država, ima svoje težave, ki se v glavnem tičejo njene notranje ureditve. Pa poglejte tudi okrog nas in po svetu! Nočem imenovati nobene tuje države, toda lahko vidite, da je pri nas bolje, kakor pri mnogih in mnogih. Kakor kaže, bo letina

izredno bogata. Pa se še vedno najdejo ljudje, ki bodo s skrbjo na čelu in nezadovoljni rekli: »Da, da, rodilo je dobro, ali vprav to je nesreča, ker bo cena padla. Taki so večni nezadovoljneži, ki pogledajo emendolski sir, a ne vidijo sira, ampak samo luknje v njem. Oni ne razumejo, kaj pomeni dobra letina za ves narod, oni ne vidijo, da je najvažnejše to: ne biti lačen. Kako bi bile druge države srečne, ko bi imele žitnico, kakršno imamo mi ob Savi in Dravi, ob Tisi in Moravi.

Polje, vinograd, gora, morje, ruda, kupčija...

Sankcije niso stalna nesreča, ki bi za vse večne čase zadela našo industrijo. Ne smemo pozabiti osnovnega dejstva, da smo mi po svojem lesu zelo bogata država in da v našem lesnem bogastvu leži velik vir našega gospodarskega blagostanja. V državi pa imamo tudi baker, železo, svinec, premog, sol in celo zlato in srebro. In naši lepi kraji! Turizem donša danes državi več, kakor iz-

voz kateregakoli izdelka. Živimo na važnem stikališču vzhoda in zapada z močnim oslonom na Jadransko morje, z našimi 248.000 kvadratnimi kilometri, na katerih živi 16 milijonov častitih ljudi in odličnih vojakov.

Manjka pa nam sloge in medsebojnega razumevanja.

Kar nam pa manjka, to je malo več prave sloge in medsebojnega razumevanja, spoštovanja tujih nazorov in iskrene želje po bratskem sporazumu.

Samosprava je naš višji cilj.

Naša politična vzvišena misel je samouprava v širokem obsegu. Mi smo dalje za spoštovanje treh imen Srbov, Hrvatov in Slovencev. Mi smo za spoštovanje njihove enakopravnosti in njihovih zgodovinskih posebnosti. Mi ščitimo državno upravo v smislu narodovih želj in v skladu z njegovimi potrebami, prepuščajoč pri tem posameznim upravnim področjem, da uredi svoje potrebe, upravna, gospodarske in finančne ter druge, kolikor so v zvezi s posameznimi kraji, a na način, ki to urejanje ne privede v nasprotje z državo, njenimi nameni in njenimi potrebami.

Za demokracije in svobode.

Jugoslovanska radikalna zajednica je za ustavno in parlamentarno ureditev države v demokratskem duhu. V veliki meri smo že obnovili demokracijo in državljansko svobodo. Našli smo zelo nazadnjaške (reakcijske) politične zakone. Mi že vse, kakor bi bilo lahko. Pa vedeti je treba, da imamo v naši deželi, tako na desni, kakor na levi ljudi, ki zlorabljajo dovoljene svobode in konj čakajo, da bi strmoglavili našo državo v usodne nerode. Malo je sicer teh, vendar moramo biti oprezní in čuječi.

Podedovali smo prazne blaginje.

V državnih financah smo podedovali ne samo prazne blaginje, temveč tudi način natezovanja in šikan zoper davčne obvezance. Določbe o taksah na račune in zloglasni § 7 so tudi najbolj mirnega državljanina naše države izpreminjale v malega upornika. Spominjam se dneva, ko smo brez vsake predhodne agitacije našli nekega dne vse obrate in trgovine v Beogradu zaprte. Belgrajski industriji, trgovci in obrtniki so ugovarjali proti nemogočim davčinam. Če je to nezadovoljstvo izbruhnulo med meščanstvom, med najboljšimi državotvorniki, kako je moglo biti šele pri drugih. Dogodili so se primeri, da so bojevniki odlagali odlikovanja, ko so jim davčni organi odnašali blazine izpod glave. Mi pa smo v način neplačanih davkov uvedli stvarnejši postopek. Na področju davkov smo storili toliko, kolikor doslej nobena druga vlada v Jugoslaviji. Znižali smo davčna bremena.

BANKA BARUCH

11, Rue Aubert, Paris (9^e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kursu.

Vrši vse bančne posle najkvalitetneje

Pošilni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune. BELGIJA: 10-1064 Bruxelles. FRANCIJA: 10-1117-94 Paris. HOLANDEJA: 10-1428-66 Rotterdam. LUKSEMBURG: 10-1961 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

RAZGLED PO SVETU

Abesinsko-italijanska vojna

Odpor Abesincev še ni popolnoma zlomljen. Kakor poroča časopisje, se zbira nekeje v zapadni Abesiniji nova abesinska armada, ki jo vodi ras Imru. Italijani so poslali proti njemu tretji armadni zbor. Sicer pa italijansko časopisje zavrača angleško, ki je pisalo, da je prišlo med italijanskimi četami in ostanki abesinske vojske v zadnjem času do sporadov.

Po italijanskih vesteh so Italijani na novo zasedli mesti Ankober in Dabo, ki se nahajata nekako 150 km severovzhodno od Adis Abebe.

Italijani se pripravljajo na pohod v zapadno in severozapadno Abesinijo in trdijo, da bo v kratkem tudi ta pod njihovo oblastjo. Za zdaj so Italijani poslali nepokorjenemu zapadu nasproti kar osem italijanskih divizij. To govori več kot jasno, da Italijani še vedno računajo z večjim ali manjšim abesinskim odporom.

Italijanom tudi ne gre v račune abesinska vlada, ki se nahaja tam nekeje okrog mest Gores in Gambela. Zelo jih tudi boli, da ima s to vlado tako cesar Selasie, kakor tudi angleška vlada redne stike.

Italija je te dni od angleške vlade zahtevala, naj umakne svoje čete, ki so čuvala angleško poslaništvo, iz Adis Abebe, češ da je vojna končana, Abesinija zavzeta in varnost vpostavljena. Zunanji minister Edes pa je v angleškem parlamentu na predmetno vprašanje odgovoril, da Anglija dotičnih čet ne bo odpoklicala. Položaj v Abesiniji da ni stalen, saj je večji del abesinskega ozemlja še vedno pod upravo začasne abesinske vlade. Angleška vlada — je rekel Eden — je priznala to vlado kot pravo ter vzdržuje z njo stalne stike. Bodoči razvoj abesinskega vprašanja je odvisen v glavnem od sklepa sveta Zveze narodov. — Z druge strani pa čujemo, da si francoska vlada prizadeva odgoditi razpravo o italijansko-abesinskem sporu vsaj do septembra.

Potovanje abesinskega cesarja v London je povzročilo veliko vznemirjenje v vsej Italiji. Angleški merodajni krogi sicer tolažijo Italijane, da pride cesar Selasie inkognito, torej zasebno, ne uradno. Na povabilo Italije Angliji, naj bi se glede usode Abesinije same

Največ skrbí hočemo posvetiti kmetu.

Kmet je najštevilnejši stan v naši državi. On je tudi najštevilnejši član naše stranke in zato bomo njemu tudi posvetili največje skrbí. Poleg drugih vprašanj ga sedaj najbolj zanimajo tri vprašanja: Vprašanje dolgov, vprašanje nesorazmerja cen med agrarnimi in industrijskimi izdelki in vprašanje novih kreditov. Vsa ta vprašanja so naša neprestana skrb. Ne moremo in ne bomo jih več zavlačovati. Zlasti glede dolgov in kreditov bomo izdali dokončno rešitev, ki bo, kakor upamo, zadovoljila vse upravičene zahteve. Rešitev, ki jo pripravljamo, bo brez dvoma dokazala, da je Jugoslovanska radikalna zajednica največji prijatelj kmečkega ljudstva.

pogovarjale, je Anglija odgovorila, da mora spor rešiti Društvo narodov.

Proti zavzetju Abesinije po Italiji je te dni jasno in odločno ugovarjala ameriška republika Argentina.

Predstavniki konzervativcev v angleškem parlamentu je poudaril, da je več kot gotovo, da bo Italija zasedla vso Abesinijo, to se pravi do meje s Kenijo in južnim Sudanom. Nobena diplomatska pogajanja ne bodo pripravila Italije do tega, da bi prostovoljno umaknila svoje čete iz Abesinije. Umik italijanskih čet iz Abesinije bi se dosegel le z vojno proti Italiji. Le vojna sila jo k temu lahko prisili. A vprašam, katera izmed evropskih držav bi bila pripravljena za takšno vojno oz. kazenski pohod proti Italiji? Mislim, da nobena.

Izjava predstavnika najmočnejše angleške konservativne stranke pove več kot jasno, kaj bo z Abesinijo.

Po zadnjih poročilih je bivši guverner abesinske pokrajine Volo ras Kebeda napadel 24. maja nepričakovano Desije. Trdijo, da so Abesinci pri tej priliki uničili v Desiju tri italijanske bombarderje. Razen tega poročajo, da Italijani utrjujejo abesinsko prestolnico Adis Abebo.

ALBANIJA

Za nadmoč Italije v Jadranskem morju. Grški listi so objavili poročila, da je prišla v albansko pristanišče Drač večja skupina italijanskih oficirjev, ki naj pregledajo ogromne utrditve, ki jih grade Italijani v okolici Valone in ki naj zagotove varnost italijanskega otoka Sazene za vse primere. S tem bi bila nadmočnost Italije v Jonskem in Jadranskem morju zagotovljena. Italijanske ladje izkrcujejo vsak dan v Draču in Valoni ogromne količine vojnega materiala, vsa grška meja pa se silno utrjuje.

AVSTRIJA

Te in one iz Korotana. V Beljaku so pokopali profesorja Skorbino. — V Maločab so djali v grob Klamenovega očeta. — Za vojake, ki bodo vpoklicani na jesen, je vlada naročila obleke, orožja, plinske maske i. dr. za vsoto 6 milijonov šilingov. — Svoječasno je vlada sklenila znižati plače državnim uradnikom. Sedaj pa je sklep razveljavila in bodo tudi majski odtegljaji spet izplačani. — V Otmanjah so nedavno blagoslovili motorno brizgalno. Cerkevne obrede še niso zaključili, ko je začelo goreti komaj 150 korakov od cerkve oddaljeno gospodarsko poslopje pri Kosu. — Na vratih neke mesarije v Podjuni visl tale oglas: »Suche kräftigen Burschen für Würste.« (Iščem krepkega fanta za klobase.) Menda so doslej še ni nihče javil krvoločnemu mesarju.

FRANCIJA

Ob prihodu g. Bluma na vlado. Okrog 60.000 delavcev štrajka v Parizu. Stavka se širi in socialistične strokovne zveze grozijo s splošno stavko. Vlada je imela pod predsed-

stvom državnega predsednika Lebruna radno sejo. Delavci so zasedli v pariških predmestjih razne tovarne. Vsa posredovanja so bila doslej zaman. Časopisje piše, da bo Blumova vlada po zgledu svoječasne vlade Kerenskoga v Rusiji samo most, preko katerega bodo prevzeli v Franciji vso oblast v roke — boljše-viki. Pšenica francoskih brezverskih vzgojiteljev vseh vrst gre torej v Franciji izvrstno v klasje. In vendar najdemo tudi v Jugoslaviji še vedno zelo važne osebnosti, ki menijo, da je najboljša podlaga državi in monarhiji brez-verska ali vsaj verskomačna vzgoja mladine!

BELGIJA

s Volitve v belgijski parlament, ki so se vršile ono nedeljo, so prinesle uspeh skrajnim strankam. Od levičarjev so napredovali komunisti, ki so dobili sedem mesto prejšnjih treh poslancev. Na skrajni desnici pa so zmagali tako zvani reksisti, ki so s prvim nastopom osvojili največ na škodo katoliške stranke kar 25 poslancev. Socialisti so nazadovali za dva poslanca in imajo sedaj 72 poslancev, katoliška stranka pa je padla od 79 na 66 poslancev. Časopisje piše, da imajo reksisti nekak katoliško-fašistični program. Delovali bodo menda za čimprejšnji razpust parlamenta in za razpis novih volitev, ki naj jim prinesejo novo, odločilno zmago. Iz izjave, ki jo je dal zastopnikom časopisja vodja reksistov Leon Degrelle, sklepamo, da so belgijski reksisti proti sedanjim oblikam parlamentarizma in da žele prijateljstva z Italijo. V verskem oziru pravijo, da bodo odločno branili katoliško Cerkev, vendar so za to, da se delokrog katoliške akcije popolnoma loči od katoliške dnevnice politike. Zanimivo je, da je pri posvetovanjih za sestavo nove vlade sprejel belgijski kralj tudi voditelja komunistov, poslanca Jackvesnista.

DROBNE NOVICE

5 milijard lir posojila je ponudila neka velika država Mussoliniju. Ta je posojilo menda odbil?

41 ribičev je utonilo za silovitega viharja, ki je divjal te dni v Črnem morju.

20.000 mladeničev so poklicali v Bolgariji na prisilno delo na ceste in železnice.

Okrog 600.000 delavcev se je udeležilo neke proslave v Parizu.

35 odstotkov zakoncev v večjih evropskih državah je brez otrok.

Na 2 funta šterlingov se kaznovali ženo načelnika londonske policije, ker je prehitro vozila z avtomobilom.

Skoro vsak dan botruje francoski državni predsednik Lebrun novorojenčkom roditeljev z več kot osmimi otroci.

Znamka

elegantnih, kakovostnih in času primernih oblek. Presenetljiva je naša nova kolekcija Jankerjev in letnih kaša hlač

TIVAR OBLEKE

Poldrugo milijardo potnikov so prevozilo lani nemške državne železnice.

Nogo si je zlomila 82 letna mati predsednika Ameriških Združenih držav Roosevelta. Noben romunski zdravnik noče službe v taborišču gobavih v Tičileštitju!

Potres je porušil mesto Las Katras v ameriški državi Argentini.

Dva milijona eigar je zgorelo v največji holandski tovarni smodk Kisel van Husel.

Gospodarska vojna traja med Ameriko in Japonsko.

Na otoku Franca Jožefa bodo zgradili letos najsevernejšo vremensko postajo na svetu.

64 milijonov jenov nagrade je dala japonska vlada vojakom, ki so zavzeli Mandžurijo.

1600 neviht pilotov (voditelj avio-letov) je sprejela Anglija za zračne bombardirerje.

127.521.000 prebivalcev imajo sedaj Ameriške Zedinjene države.

Na boleznih, ki so posledica stradanja, umre v Indiji letno nad 6 milijonov ljudi.

226 milijonov dolarjev za bojno mornarico je odobril skupščinski odbor v Zedinjenih državah Amerike.

2767 vojnih in 4003 civilnih aeroplanov je zgradila v zadnjih 4 letih Sev. Amerika.

Nad 2000 nezakonskih otrok, ki so jim očetje večinoma plemenitaši, se rodi letno na Madžarskem.

Poljski kardinal proti boljševizmu

Nam Slovencem od lanskega evharističnega kongresa v Ljubljani dobro znani poljski kardinal Hlond je izdal okrožnico zoper boljševizem, kjer poudarja tudi sledeče:

»Strašna moralna anarhija (nered) se širi po svetu. Boljševizem hoče vsa krščanska načela uničiti in razrušiti. Pod lažnjivim plaščem kulture in napredka se po svetu širi satanizem in nemoralnost (nenravstvo). Tako je pri drugih narodih. Poljski narod si je sicer v zvesti, da se je treba boriti proti navalu brezboštva, vendar je treba biti na oprezu. Kot demon (hudi duh), ki samo ruši, se širi tudi na Poljskem val ubijalne miselnosti, ki naj zadene in razdene najgloblje, življenjske sile našega naroda. Gospodarska kriza olajšuje in v gotovi meri podpira rušilno delo boljševističnih agentov. Poljski narod čuti to nevarnost ter brani svoje moralno zdravje in svoje lepe in koristne krščanske običaje. Ne sme pa izgubiti iz vida krvavih žrtev, ki padajo v tej borbi na braniku domovine in vere.« — Besede poljskega kardinala veljajo tudi za nas.

4500 km železnice na električni pogon ima Italija. Prekaša v tem vse drugo države.

KAJ JE NOVEGA

ZAHVALA

Podpisani Franc Kunc, pogorelec iz Bruhanje vasi 20, s tem potrjuje, da mu je g. Anton Mirkun, župnik v Dobrepoljah, izplačal (centos) dinarjev kot požarno podporo uprave »Domoljuba« v Ljubljani. Obenem se ker najlepše zahvalim upravi »Domoljuba« za ta dar in ostalem zvesti naročnik »Domoljuba«.

Dobrepolje, 27. maja 1936.

Kunc Franc I. r.

OSEBNE VESTI

d 70-letnik je postal gosp. Janez Mešurešček, župnik, dekan in konz. svetnik v Vidnu. — Na mnoga leta!

d 80 letnik mojster je obhajal Petkov oče v Nemški vasi pri Ribnici na Dolenskem. — Zivjo!

d 70 let je dopolnila Franciška Stranjškova, vdova po poštnem poduradniku v Mariboru.

d Novi šolski nadzorniki. Za letni pregled ljudskih šol so postavljeni naslednji pregledniki: Albin Sprajc, šolski upravitelj v Zgornji Sv. Kungoti, za ljudske šole v slovenjegrajskem okraju, Alojzij Peterlin, šolski upravitelj v Kočevju, za preglednika ljudskih šol v škofjeliškem okraju, in Ignacij Petje, šolski upravitelj v Hajdini, za preglednika ljudskih šol v krškem okraju.

d Balcijanska milijonarja Kerec in Majcen poročata, da so državne čete s pomočjo zrakovplovstva pregnale komuniste, ki so oblegali Jamnino in da življenje že zopet redno poteka. Komunisti so ujel enega katoliškega duhovnika, ga sedaj tirajo s seboj in zahtevajo zanj odkupnino 150.000 Din, pa ta duhovnik ni naš domačin. Komunistična družba se je obrnila proti severu in za nekaj časa bo mir.

d Van vojedka pojmanila v katerikoli za devt dobiti prob malenkostnemu plačilo pri Per Francu, kapetan v p., Ljubljana, Ministrstva 14. Priložiti manko za odgovor za 3 Din.

d 80 letnik Niko Tesle, našega svetovno slavnega znanstvenika, je prosišvito te dni jugoslovija in z njo vred ves kulturni svet. Na prošnjo v Beograd so prišli znanstveniki in zastopniki univerz iz vseh delov sveta in vsi so priznavali velikanske zasluge Nikole Tesle na polju elektrike, niti radija, niti moderne razsvetljave, niti cele vrste drugih pridobitev ne bi imeli brez Tesle. Marconi, ki ga tako slavi Italijani, izkorišča le Tesline iznajdbe in zato

Marconijeve patente v Kanadi niso priznali. — Tesla, ki živi v Ameriki, je na prošnjo poslal izjavko, v kateri napoveduje nove iznajdbe.

DOMAČE NOVICE

d Knez namestnik Pavle je naši vojski te dni prišelki proslaviti dejali: »Vojska je hrbenica naše države. V teh težkih časih, ki jih preživlja Evropa, je naravnost tolažba videti tako izvrstno silo kakor je jugoslovanska vojska. — Edina naloga te vojske kakor tudi vladarske rodbine je, služiti domovini«.

d Pravico javnosti za vse štiri gimnazijske razrede je dobila te dni nepopolna ženska rečna gimnazija uršulink v Ljubljani.

d Zbor jugoslovanskih zdravnikov se je vršil v Kladencih.

d Nov pravilnik o torenju alkoholnih pijač priobčiše »Slovenec« z dne 26. maja 1936. Na tem mestu naj omenimo samo to: Dobrodelna in šolekoljubna društva lahko na svojih veseljih, ki imajo dobrodelne namene, izvršujejo torenje alkoholnih pijač na malo, ne da bi za to plačala takse, če to torenje izvršujejo v lastnem delokrogu. Pravica za takšno torenje pa se v vsakem posameznem primeru izda od strani pristojnega finančnega ravnanstva na prošnjo dotičnega društva in na predlog pristojne davčne uprave na temelju predloženih društvenih pravil, ki naj služijo kot dokaz, da je društvo zares dobrodelno in šolekoljubno.

d Pametna odredba. Srbsko-hrvaške naloge pri materi letos ne bo. Minister prosvete je odločil, da se pisanje srbsko-hrvaške naloge pri višjih tečajnem izpitu v dravski banovini začasno opusti, dokler se dijaki ne usposobijo z ustinimi in pisanimi vajami pri učenju srbsko-hrvaške književnosti v višjih razredih, da bodo mogli pisati to nalogo v srbsko-hrvaškem jeziku.

d Ljubljanski občinski svet je imel 26. maja zopet redno sejo, ki jo je vodil mestni župan dr. Adlešič. Glede uredbe železniškega vprašanja so sklenili: Železniško vprašanje je za razvoj mesta in za varnost prometa nujno potrebno rešiti. Iz vseh predlogov smatra mestni svet za najboljši načrt predlog inž. Durnika, ki zahteva poglabitev. Ta načrt določa da ostane kolodvor sredi mesta in proga prav tam, kjer je sedaj. Občinski svet poziva vlado, naj imenuje komisijo, ki bo skupno z mestno občino in banovino izdelala končni načrt. Občinski svet določa nagrado 100.000 Din za izdelavo glavnega načrta. Mestna občina zahteva predstavitev kurilnic iz Ljubljane. Rešitev kolodvorskega in železniškega vprašanja, ker mora mestna občina izdelati tudi končni regulacijski načrt mesta. Občina odklanja vsako rešitev železniškega vprašanja s podvozji in nadvozi. — Za zgradbo nove peči v mestni plinarni najdeno pri Mestni hranilnici 600.000 Din posojila. Občinski svet je med drugimi obravnaval tudi vprašanje dolžnih in neizterljivih zneskov, med temi tudi dolg Pokrajinskega zleta Sokola krajevine Jugoslavije. — Za zgraditev novih mitnih, stražnih in letnišč je proračunanih 681.000 Din. — Za socialne potrebe priključenih občin so določili znesek 110.000 Din. — Sprajet je bil pravilnik odbora za upravo mestnih nepvničnin. — Mestne barake na Izanski cesti in na Cesti dveh cesarjev se bodo odtlej upora-

bile kot brezplačno stanovanje za one ročniki, ki ne znorejo najemati, drugim se ta stanovanja dopovedo. — Glede prodaje siadolede so sklenili, da se ne dovoli prodaja siadolede 2 vozički po vrstah, izklopati siadolede naj a rabavijo stalne prostore. — V Parizu prodajajo siadolede po airah v avtomobilih.

d V prvih šestih mesecih 1936 je jugoslovija za 266 milijonov več izvozila kakor izvozila.

d Letalska proga Dunaj-Ljubljana-Beica, odprta v sredini junija. Letala bodo vzdrževali zvezni vsaki dan.

d Občinski uradniški dramske banovine so poročali te dni v Sarajevu. Med drugim so zamevali, da se plače občinskih uslužbencev iznačijo s prejemki državnih nastavitelcev.

d Kmetijsko-gospodarski sečaj na Savi in Litiji, ki je trajal od 4. marca do 4. junija, v obiskovalo 17 deklet. Poučevali sta jih Mima Odiaskova in fr. Koprivčeva. Gostje so prisedle na bankošine nečeh in ponedelčni smo razstavo svojih izdelkov.

d 25 letnico svobodne noči proslavili tu 1937 južna Srbija.

d 6 milijonov Din za zgraditev ardenje so te v Splitu je dovolil Pokrajinski zavod v Ljubljani.

d V stavbo je stopilo 700 soboslikarskih pomočnikov v Zagrebu.

d Mednarodni politični kongres je bil te dni v Beigradu. Kongres so zaključili v sredo 3. junija v Ljubljani.

d Bela vrana. Ker je uprava rudnika Trebe-Mine zaprla rudniško knjižnico, je podaril njo Arnavci delavcem 80.000 Din, da s bodo mogli kupiti potrebna zivila.

d Nove poštno poslopje dob. Sma.

d 66 eden. Dlaganji davčne uprave v bel Cerku je bil obsojen na 4 leta deti, ki je skupno s knjigovodno poverilci 1.200.000 Din. Taki tiči bi morali na veslaj!

d Po novi uredbi o nočnem miru v sekunah je prepovedano vsako delo pomožnega osebja od treh popoldne do treh jutraj, te doloja z eno izmenjavo, oziroma od sedmih popoldne do treh jutraj, če delajo v dveh izmenjavah. Telo na miru to je delitev, tehtanje in izdelovanje kruha ne more se lahko priče, pred trejo ure jutraj. Pripravljalna dela, to je kujenje peči, pripravljane kvaše in mesanje testa se lahko priče, najdijo tri ure pred rednim delom, to je na miru, nikakor pa ne pred polnočjo.

d Ako hočete biti postreženi z dobim biagon in po najnižji ceni, potem kupite v manofakturi trgovni kmetijski magazin, Ljubljana, Krekov trg 10.

d 77.000 Din so odnesli neznan vionit iz blagajne Zadržne gospodarske banke v Mariboru.

d Dva zelo lepa pianinska orla sta kruzila te dni nad Ljubljano, kamor sta zašla najpob iz Tirolskih Alp.

d 47 milijonov dinarjev bo v tem letu dal država za javna dela v Primorski banovini.

VINA v Centralni vinarni v Ljubljani bodo razprodali Vase proce mitnosti!

d Kakšno bo letošnja žetev. V razgovoru z dopisnikom »Novosadskih Novine« je izjavil kmetijski minister, da se more letošnja pridelava naravnosti neovredno dobro žetev. Seveda pa se ne sme pozabiti, da bo žetev šele čez pol drugi mesec in da bodo odločilnega pomena zlasti vremenski razmere tak pred žetvijo. Od tega je tudi odvisno, koliko bo žite za izva.

Za dame:

prinašamo redno zadnje novosti v plaščih.

Modeli: Duna—Paris pri odlični kakovosti, neobsegljivo nizke cene.

TIVAR OBLIČNI

Za mladino:

Vaše ljubljence oblačite pri nas. Prinašamo prekrasne letne obleke, tudi v kombinaciji n. pr.

Jankerje s primernimi hlačkami. Naše izložbe Vas vabijo.

TIVAR OBLEKE

More se zgoditi, da bomo imeli 30.000 vagonov viška, more pa biti tudi 50.000 ali celo do 60.000 vagonov, kakor je že bilo eno leto. — Kakšna bo pa žetev koruze, o tem se danes še ne more govoriti. Glede cene je dejal minister, da mu je znano, da se nova pšenica že prodaja po 110 Din za cent. Ta cena je po mnenju ministra ustrežajoča, ker kaže, da se cena ravna po stanju na mednarodnem trgu. Če pa bo žetev zelo dobra, potem se bo gibala cena pšenice med 80 in 90 dinarjev za 100 kg. Na vsak način pa bo ministarstvo posredovalo v korist dobrih cen.

d Ban dr. Natlačen boker sinu slovenskega rudarja. Gospod ban dr. Marko Natlačen je na binkoščno nedeljo osebno vezal birmo Senu Francu, sinu slovenskega rudarja v Aumetzu v Franciji. S tem korakom je g. ban pokazal vso svojo veliko ljubezen do slovenskih izseljencev. Razume se, da je bil srečni birmanec predmet splošnega občudovanja, zlasti med mladino Salezijanskega mladinskega doma na Kodeljevem, kjer se s tovarišem Radičem pripravljata za bodoče delovanje med slovenskimi izseljenci v Franciji.

d Odlikovani slovenski orožniki. Na binkoščno nedeljo so imeli orožniki svojo slavo. Na orožniškem poveljstvu in orožnikov. Poveljnik g. polkovnik Tartaglia je ob tej priliki imel lep govor, nakar je pripel odlikovanja več častnikov in orožnikov. Od slovenskih orožnikov so bili odlikovani: z zlato svetlinjo za vestno službovanje: Skok Franc, orožniški narednik v Domžalah, Sušnik Jožef, orožniški narednik v Vevčah, in Lah Avgust, orožniški narednik na Brezovici pri Ljubljani. Srebrno svetlinjo za vestno službovanje so dobili: narednika-vodnika Zovič Ivan in Sojer Matevž, naredniki: Valenčič Leopold, Jare Franc, Gande Franc, Ciglar Ivan, Gostič Rudolf, Rožman Josip, Rebernik Koloman, Bahar Ivan, Sabjak Josip, Kovačič Janez, Pangerčič Josip, Pšeničnik Franc, Zagar Josip, Trajnik Gašper, Suligaj Stanko, Vrtačič Ivan, Cerbašek Josip in Kremžar Franc; kaplarja Jožef Tome in Koprivnik Leopold.

d Vsi člani predsedstva in vsi svetniki Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani so z ministrskim odlokom razrešeni nadaljnjih dolžnosti. Za komisarja te zbornice je postavljen dr. Franc Logar, inšpektor pri kr. banski upravi v Ljubljani.

d Južna Srbija napreduje. Po Trg. listu posnemamo: V zadnjih 15 letih je bilo zgrajenih v Južni Srbiji, večinoma na državne stroške, okoli 700 novih šolskih poslopij. Še v letošnjem letu se namerava zgraditi še 123 novih šolskih poslopij, od katerih je 45 že v gradnji. Poleg tega ima vardarska banovina 17 državnih in 3 samoupravne gimnazije, od katerih je 10 popolnih. Lepo je, da je dosegla Južna Srbija tako silen napredek na prosvetnem polju in tako

v nadvse kratkem času. Ko čestitamo Južni Srbiji k temu napredku, pa moramo obenem nasloviti resen klic na one znane »prijatelje« Slovenije, ki ji neprestano očitajo tudi vsak nov kozolec in ki smatrajo menda že za državno izdajstvo, če dobi tudi Slovenija včasih kako drobtinico.

d Vsaka gospodinja ima malo premoženje! Izračunajte enkrat, koliko Vas je stalo vse perilo, rjuhe, prti, srajce, blazine, zavese in tako dalje. Videli boste, da se bo nabrala precejšnja vsotica denarja. Radi tega mora biti gospodinja prav previdna pri pranju perila. Ne deska, ne mencanje in ščetka, milo naj pere! Dobro milo — Schichtovo terpeninovo milo — najprej odmoči nesnago in jo potem temeljito in prizanesljivo odpravi iz perila. Perilo, prano s Schichtovim terpeninovim milom, ostane dolgo kakor novo in bo vedno bleščeče belo.

d Stavbinski delavci zahtevajo povišanje dnevnega zaslužka. Za navadnega delavca zahtevajo 4 Din, za strokovno izobraženega zidarja pa 6.50 na uro. Stavbeniki pa ponujajo 2.75, oziroma 4.75 Din. Zastopniki delavstva, delodajalcev in drugih merodajnih ustanov so se te dni posvetovali, a do dogovora še ni prišlo. V korist delojemalcev, v kakor tudi delodajalcev bo, da se, upoštevajo razmere, pošteno sporazume in v škodo obeh ne tirajo vso zadevo do skrajnosti. Zlasti naj ne slede boljševiski agitaciji, saj zasleduje pri stavkah svoje znane namene, ki so delavstvu vselej in povsod v škodo.

d V zadevi Vzájemne pomoči je bila izrečena sodba. Rudolf Sinkovec je bil obsojen na 1 leto in dva meseca. Avgust Ogrizek na 3 meseca in 10 dni, Jakob Zadnikar pa na 2 meseca zapora. Vsi trije tudi na manjše denarne kazni. Državni tožilec se je proti penzijski kazni pritožil, proti previsoki pa zagovorniki obtožencev.

d Stavka 10.000 stavbinskih delavcev v Belgradu je končana, ker so podjetniki znatno zvišali delavcem plače in sicer bodo prejeli za 10 urno delo od 20 do 45 Din.

d 6 mladih volkov je ulovil delavec Dragišić iz vasi Han Kolima pri Banja Luki.

d 21 zajcev je skotila zajkja Josipa Zupce v Karlovcu. Vse živalice so lepo razvite in pa zdrave.

d Letošnji spomladanski velesejem v Ljubljani, od 30. maja do 8. junija, nudi obiskovalcem celoten pregled naše domače proizvodnje, njenega napredka in novih izsledkov našega, tvornega duha. Svoje izdelke so razstavile tudi inozemske tvrdke, zlasti onih panog, ki se pri nas še niso udomačile, kot n. pr. avtomobilska industrija. Primerno grupirano v posameznih paviljonih so razstavili: Strojna in kovinska, lesna in tekstilna, papirna in kemična, živilska in usnjarska industrija in obrt. Napredni naši mizarški podjetniki so pokazali, da zmorejo ugoditi tudi najbolj razvijanemu okusu in najbolj praktičnim težnjam glede stanovanjske opreme. Bogato je zastopana tudi mala obrt. Poleg splošnega dela razstave so prirejene letos tudi še sledeče specijelne razstave: »Sodobna gospodinja«, v zvezi z modno revijo, »Gostinska«, ki naj služi napredku našega turizma, »Avtomobilska«, katere naj v cilju razvoja motorizacije v naši državi predstavi širši javnosti najnovejše modele svetovnih znamk. Na razstavi »Živalce« so rejci malih živali; perutnine, kuncev, kanarčkov in drugih eksotičnih ptic, prikazali, kakih smernic se je treba držati pri rejli teh živalic.

Enkrat vstop na velesejske prostore

stane Din 8, skupine imajo znižano vstopnino. Velesejske legitimacije po ceni Din 25 omogočajo 20 posetov in sicer: 10 na razstavišču, 10 na veselišču prostor, kjer je bogato poskrbljeno za najraznovrstnejšo zabavo: velikomestni variete, kamor je vstop brezplačen, ples, tobogan, vrtljaki, dobro vino in jedila.

Posetniki velesejskega uživajo na železnici in na zračnih linijah 50% popust od normalne vozne cene, na parobrodih »razred za razred« in popust na tramvaju.

d Jagne s 4 roglički je skotila ovca Borislava Spašiča v Dašnici, v župskem okraju. Zanimivo je, da je ravno ta ovca strila že lansko leto podobno jagne.

d 16 planinskih domov je že otvorilo v Bosni Planinsko društvo za Bosno in Hercegovino. Letos otvori to društvo dom pri Prokoškem jezeru in na planini Branci pri Foynici.

d Samo 1 kg ribe pride povprečno na leto na osebo v Jugoslaviji.

IZ DOMAČE POLITIKE

d V ožjem glavnem odboru Jugosl. rač. zajednice, ki mu je dr. Milan Stojadinović predsednik, dr. Korošec 1. podpredsednik, dr. Spaho pa 2. podpredsednik, so tudi naslednji Slovenci: dr. Miha Krek, dr. Frano Kulovec, dr. Franc Klar in kot tajnik Frano Smolej. V glavni odbor pridejo poleg 10 predsednikov banovinskih odborov tudi po štirje odposlanci iz vsake banovine, med drugimi iz dravske banovine tudi dr. Ažman.

d Poljski zunanji minister Beck je uradno obiskal te dni našo državo, kjer je bil zelo pristrčno sprejet. Z našim zunanjim ministrom dr. Stojadinovićem sta razpravljala o perečih mednarodnih vprašanjih ter o možnosti polsko-jugoslovanskega sodelovanja pri urejanju teh vprašanj. Ugotovila sta soglasje in se bosta obe državi medsebojno podpirali.

d Volitve občinskega odbora bodo za občini Rajhenburg in Senovo v ponedeljek, dne 29. junija — za občini Prečna in St. Peter pa v nedeljo, dne 12. julija t. l.

d O konfincijah je izreklo te dni državno sodišče končno veljavno besedo. Proglasilo je, da so bile doslej konfincije dr. Korošca, dr. Natlačen, dr. Kulovca in drugih popohnoma nezakonite. Konfincija je mogoča samo na podlagi obsodbe rednega sodišča zaradi potepušstva, pijančanja in podobnih pregreškov, ne pa zaradi političnega mišljenja. »Jutro«, ki je svojčas konfincije zagovarjalo, je z razsodbo zelo zadovoljno, ker je najbrž imelo strah, da bi prišli sedaj na vrsto njegovi prijatelji.

d Nove občinske meje. Notranji minister je podpisal uredbo o ustanovitvi občine Orehovica v novomeškem okraju, obsegajočo področje bivše občine Orehovica, ki se s to uredbo izloči iz občine Brusnice, nadalje uredbo o izločitvi katastrske občine Sv. Marku iz občine Hraštnik-Dol in priključitvi k občini Trbovlje. Podpisana je tudi uredba o ustanovitvi občine Ajdovec v novomeškem okraju v vsem obsegu, ki ga je imela občina Ajdovec, in uredba o ustanovitvi občine Razbor in občine Stari trg v slovenjgraškem okraju. Po tej uredbi se iz sedanje občine Podgorje izloči v celoti področje bivše občine Razbor. V sestavo nove občine Stari trg pa pridejo: a) iz občine Podgorje: bivša občina Stari trg in kraj Ruduše ter b) iz občine Pameče: bivši občini Vrhe in Sele.

d Delokrog hrvatske »Seljačke sloge« zavzema vsak dan bolj širok obseg. Zdaj je »Seljačka sloga« rojstni dan pokojnih Radičev, to

je 11. junij proglasila za kmetijski praznik ter obenem tudi določila, kako morajo kmetje proslaviti ta praznik. Ob vzhodu sonca se morajo kmetje zbrati in dve minuti premišljevali o delu in zaslugah obeh pok. Radičev. Ob 8 je skupni zajtrk vse vasi in na mizo sme priti samo to, kar pridelal kmet. Pred zajtrkom naj eden od navzočih glasno pove, kaj je mislil ob sončnem vzhodu o delu Radičev. Ob 14 pa naj vsi vaščani s pesmijo in razgovori proslave spomin obeh Radičev.

d V Zagrebu je začel izhajati »Hrvatski dnevniki«, glasilo dr. Mačka in njegove ožje okolice.

d Za narodno svobodo in socialno pravico. V prvi številki novega hrvatskega dnevnika v »Hrvatskem dnevniku« piše dr. Vlado Maček tudi sledeče: »Nacionalizem ostane pusta skorja, ako nima vsebine, to je ako ta oblika ni tu zato, da ustvarja ideal pravice med ljudmi, ki se danes imenuje socialna pravica. Država takega jedra je podobna sodu brez vina. Rekel sem, da se zahtevajo nova pota, vendar se pa običajno ne računa s tem, kar je najvažnejše, to je človek. Postavljajo razne vzvišene misli, ki končno služijo same sebi. Te ideje hočejo uresničiti za vsako ceno, da bi človeštvo z njimi zaslužili. Hrvatska narodna politika pa ne pojde po tej poti. Noče ne tuje ne domače samovolje, ne boljšeizma. Prvo in drugo je zlo, ker z njima ne samo da narodu kot celoti ni pomagano, temveč, kar je še bolj žalostno, poeptana je tista misel, zaradi katere so potekle že reke krvi in solza, misel svobode. In zato se hrvatska narodna politika ne more oddeliti od hrvatske kmetijske politike, ki istočasno vodi boj za narodno svobodo in socialno pravico.

d Komunistično šantanje med delavstvom. Med zastopniki gradbenega delavstva in delodajalci v Beogradu je bil oni dan dosežen sporazum o zaključitvi stavke. Skupina delavcev, ki ji ni do reda in miru je nato razširila vest, da so delavski zaupniki slabo zastopali delavske koristi, češ, da so bili podkupljeni. Zaradi tega je nastal v Delavski zbornici pretep, med katerim je bil delavski zaupnik Borović lažje ranjen. Organi redarstva so takoj posredovali in vzpostavili red. Nato so se delavci razšli. Na poziv nezadovoljnejšev se je nato na Pašinem Brdu zbralo okoli 1500 delavcev hoteli prirediti zborovanje, ki pa ni bilo prijavljeno ne dovoljeno. Organi redarstva so prosili, naj se shod ne vrši, toda prisotni delavci so jih napadli s kamenjem. Pri tej priliki je bil lahko ranjen eden orožniški oficir s tremi orožniki, en orožnik pa je bil hudo ranjen. Organi orožništva so na podlagi predpisov svoje službe rabili orožje, zaradi česar je bil en delavec ubit, trije pa lahko ranjeni. Ranjenecem so takoj nudili zdravniško pomoč.

NESREČE

d Težka nesreča gorjanskega župana. — V torek, 26. maja se je vračal gorjanski župan Jakob Jan od neke komisije s svojim tajnikom ob tričetrt na 6 zvečer proti domu. Naenkrat počil strel iz vojaške puške in zletel mimo tajnika. Nič hudega sluteč, oziroma v mislih, da strelja kak divji lovec, gresta naprej svojo pot. Kar počil drugi strel in zadene župana v hrbet. Krogla je šla skozi telo in je prišla ob levi strani nad kolkom ven. Župan pa, trden kot je, je šel kar naprej do Fr. Poklukarja (Kacona), tam je prosil za voz in se odpeljal na Bled k dr. Češarku, ki je ugotovil, da je šla krogla skozi, ne da bi kaj posebnega naredila.

d Osem otrok joka za očetom. Nevihte, ki zadnje dni redno nastajajo v opoldanskih urah, so v petek popoldne zahtevale v vasi Male Lipelne v Iari Skocijan pri Turjaku smrtno žrtev. Strela je namreč ubila uglednega posetnika, 37-letnega Jožefa Adamiča, ki zapušča ženo in 8 nepreskrbljenih otrok. Adamičeva družina je bila v petek popoldne na polju na delu, ko se je nebo naenkrat pooblačilo ter je pričelo treskati. Žena in otroci so pobegnili domov, Adamič sam pa je stopil pod bližnji hrast. Med grmenjem je treščilo v hrast in v Adamiča, strela je udarila Adamiča naravnost v desno stran ter nato v srce ter šla po vsem telesu v zemljo. Adamič je bil takoj mrtev.

d V Bruhanji vasi je gorelo. V torek, dne 19. maja je zanetila zlobna roka v Bruhanji vasi pri Dobropoljah pri posestniku Alojziju Babiču požar, ki je uničil Francetu Klincu stanovanjsko hišo, goveji hlev, svinjski hlev, kaščo in skedenj. Drobniču Antonu hlev in Babiču Alojziju kaščo. Pogorela sta tudi dva hleva in stanovanjska hiša Severja Josipa in skedenj Alojzija Babiča.

d Gospodarsko poslopje je zgorelo posestniku Francetu Jeriču na Križu pri Komendi.

d Pogorelo je gospodarsko poslopje, last Antona Kuharja v Pretrežu pri Mariboru.

d Pol metra visoki kupi toče so bili te dni okrog srbskega Knjaževca. Toča je popolnoma uničila vse pridelke.

d Z voza je padel. 36 letni Ivan Hrovatin iz vasi Goričice pri Preserju je peljal voz živega apna po Ižanski cesti in Perucijevi poti proti Ljubljani. Med vožnjo pa je padel z voza in obležal s hudimi poškodbami na glavi in po životu. Konj pa je šel dalje in se ustavil kakšnih 200 m daleč od kraja, kjer se je voznik ponesrečil.

d Ko sta se za šalo metala po tleh. V Št. Janžu pri Mariboru sta se znašla pri Alojzu Viherju njegova dva brata Franc in Ivan. Pri tem domačem prazniku sta se brata Ivan in Franc za šalo metala in — pri tem padala po tleh. Ivan se je dvignil, Franc pa je negibno ležal, kakor nezavesten. Šele čez nekaj časa se je zavedel in prosil, da ga dvignejo. Prepeljali so ga na dom in poklicali zdravnika, ki je odredil prevoz v bolnišnico. Tam so ugotovili, da ima strto hrbtenico. Po petdnevem bolehanju je Franc Viher umrl.

d Huda nesreča na Dravi. Med Jelovcem in Bistrico nad Mariborom obratuje preko Drave brod, ki ga vozi brodar Josip Caplja. Velik čoln je z verigo pritrjen na železno vrv, napeto čez Dravo. Te dni je zaslil brod klice z desnega dravskega brega. Na bistrski strani je bilo več ljudi, ki so ga klicali, naj jih prepelje na drugo stran reke. Caplja je skočil v brod ter odrinil od brega. Ko pa je privozil nekako v sredino reke, se je železna vrv pretrgala zaradi silnega pritiska deroče vode z močnim pokom pretrgala. Brodarja Caplja je vrglo na glavo iz čolna v vodo, brod pa je deroča reka odnesla. Vsi otrpli ljudje na bregu so opazovali strahovit prizor, pri katerem so bili brez moči. Brodar se ni več prikazal na površju umazane reke, brod pa je odplaval ter je izgubil sled. Čolnecem za ovinkom. Nosilo ga je skozi Maribor ter ga bo kje v nadaljnjem toku treščilo na obrežje. Ljudje, ki so klicali brodarja, da jih prepelja, so si čestitali k srečni rešitvi, saj bi bila nesreča nedvomno mnogo strašnejša, če bi se bila vrv pretrgala kasneje, ko bi bilo še več oseb v čolnu.

d Trije otroci žrtve bombe. V vasi Pakošane pri Biogradu na morju so se trije otroci, dva dečka in ena deklica, v starosti od 6 do 8

Vsem Vašim željam ustrezajo naše nove »Posebno izdelane obleke«.

Najnovejši kroj, vestna izdelava, v kakovosti enakovredne oblekam iz drugega inozemskega sukna.

TIVAR OBLEKE

let, igrali na vrtu. Med igro so na vrtu našli staro italijansko bombo, ki so jo začeli premetavati. Bomba je eksplodirala in raznesla vse tri otroke. Detonacija je prestrašila vsa vas, ki se je zbrala na kraju nesreče. Zalost je bila nepopisna. Materine očetje so omedlevali od žalosti. Uvedena je preiskava, kako je bilo mogoče, da se je taka nesreča zgodila v Dalmaciji, kjer ni bilo fronte. Zadnje čase se namreč take nesreče v Dalmaciji pogosto dogajajo, saj sta se dve taki nesreči že pripetili v vasi Zlarinu, ena na Braču in sedaj v Pakoštanah. V vseh primerih je bilo ubitih in razmesarjenih po več otrok.

d Profesorska zbornica je zgorela na gimnaziji v Šabcu. Zažgali so najbrž dijaki, ki so dobili slabe rede in so se jih hoteli na ta nedopusten način rešiti.

d Silna nevihta je divjala oni četrtek tudi nad kamniško okolico. V neno hišo v vasi Nožice pri Homcu je udarila strela ter občutno ranila 41 letno kovačevo ženo Marijo Zupanovo. Strela jo je posebno nevarno ranila na obeh in je ženska morala v bolnišnico.

d V Dravi je utonil 14 letni posestnikov sin Franc Breznik iz Vurmata pri Mariboru.

d Brijke posledice tihotapstva. Pod tem naslovom je »Domoljub« z dne 27. maja poročal, da so bili ob priliki, ko so italijanske oblasti ubile 2 tihotapca, prijati tudi 3 tihotapci in odpeljani v zapor. Zdaj nam poročajo, da omenjeni 3 tihotapci niso bili tihotapci, pač pa sta bila prijeta dva izmed teh, ko sta šla v svoj gozd, ki leži na italijanskem ozemlju, tretji pa je bil prijat, ko je šel gledat s pravilno obmejno karto ubitega tihotapca.

d Razne nezgode. Ko se je zaletel s kolesom v oje voza, si je pri padcu raztrgal nogo in močno krvavel 29 letni kovač Josip Košanec iz Rudnika. — V Novih Jaršah je padel s kolesa ter se poškodoval na glavi in desni nogi 36 letni prekmurski delavec Martin Vamberger. — V Ribnici je slamozeznica odtrgala roko pod komolcem 10 letnemu sinu mehanika Petru Gužarju. — Ko se je igral z revolverjem, se je sprožil ter razmesaril roko posestnikovemu sinu Albinu Samidi v Klečah pri Kočevju.

d V Kamniški planinah se je smrtno ponesrečil akademik Lovše Bojan iz Ljubljane.

NOVI GROBOVI

s In ob smrtni uri težki nas popelji v raj nebeški. Na Vrhniki je umrl 78 letni veletrgovec Josip Kunstel. — V Šmarju pri Jelšah je preminul odvjetnik dr. Srečko Rupnik. — Pri Mariji Snežni v Slov. goricah je mirno v Gospodu zaspal trgovski potnik Franjo Vrščič. — V Pudoču pri Starem trgu je odšel v večnost posestnik Anton Ponuda. — V Novem mestu je zaspala v Gospodu Fani Petrič v 81. letu starosti. — Pri Sv. Pavlu pri Preboldu je na

Strašna nesreča na reki Taji

Blizu malega moravskega kraja Rakvice ob reki Taji se je v torek 26. majnika zgodila strašna nesreča, pri kateri je doletela smrt 31 šolarjev, 1 učitelja in 1 voznika.

Kakor je dandanes menda že po vsem svetu navada, so tudi učenci češke ljudske šole v Rakvici odšli na izlet v gore na oni strani reke Taje. Izlet je bil sklenjen že preteklo soboto. Da bi se mogli izleta udeležiti vsi, tudi revnejši učenci, je učiteljstvo naprosilo nekaj premožnejših kmetov, da bi otroke vozili na svojih vozeh. Tako se je tudi res zgodilo. Šolarji so bili seveda pod vodstvom svojega učiteljstva. Izleta se je udeležil sam ravnatelj, z njim pa še nekaj mater šolskih otrok. Ob 7 zjutraj so odpeljali vozovi iz Rakvice ter so bili namenjeni v Spodnjo Bistrico onstran Taje. Čez reko pa ni mostu, ampak vozijo čez njo samo z brodovi. Ravno tam pa, kjer se cesta nagne k reki, je voda precej široka in deroča, ker je tam blizu jez. Na tem kraju je Taja kakih 50 m široka. Že dolgo let študirajo, da bi tukaj napravili most,

vendar se to doslej še ni zgodilo, čeprav gradivo za most že več let leži v bližnjem gozdu pripravljeno. Brod, ki vozi ljudi in vprego čez reko, je last mlinarja Jožefa Veverke. Ta pa ima brod v najemu. Opravljata ga brodnika Jožef in Ana Suster. Doslej tamkaj še nikdar ni bilo nesreč.

Nekako ob tri četrti na osem zjutraj je osem naloženih voz pripeljalo šolarje do broda. Najprej je skočilo na brod prvih 30 šolarjev, katere je brodnik naglo prepeljal na drugo stran reke. Ko se je vrnil po drugo partijo, so zapeljali na brod kmečko vprego z dvema konjema. Zraven tega pa je poskakalo na brod še kakih 44 do 45 otrok. S temi otroki sta se vozila dva učitelja. Ko se je brod začel pomikati od brega proti drugi strani, je eden izmed učiteljev prijel konja za uzdo, da se ne bi premikala. Toda voznik je učitelju rekel, da je ta skrb nepotrebna, ker sta konja vajena broda ter se ne plašita. Ko pa je bil brod že sredi reke, sta se konja začela nemirno premikati ter riniti nazaj. Mogoče, da je otroški živ-zav konja res malo zbegal. Ker pa sta konja svoj voz porinila nazaj, se je s tem brod na eno stran močno potopil v vodo. Voda je tako segla otrokom do členkov. Brodnik je videl nevarnost ter je velel vsem, naj krepko poprimajo za vodilno vrv, da bodo brod prej spravili v ravnotežje in proti bregu. Oba učitelja sta z otroci res krepko zgrabila za vrv, toda na brod je voda vedno bolj silila. Otroci so bili kmalu do pasu v vodi.

Nastala je takoj velika panika. Otroci so se začeli v strahu prerivati in vpiti. V tem se je med prerivanjem brod res nagnil in prekucnil. Osem otrok se je prišlo za železno vodilno vrv. Z njimi so se držali vrvi še brodnik in oba učitelja. Toda tri otroke in oba učitelja so močni valovi narasle reke potegnili z vrvi ter jih vzeli s seboj. Tako so se od teh za enkrat rešili le brodnik in pa pet otrok. Učitelj Novotni, ki je padel v vodo, je plaval in se tako rešil na breg. Drugi učitelj in pa trije otroci so pa utonili.

Med tem je seveda nastalo strašno vpitje. Na onem bregu je neka gostilna, od koder so takoj hiteli ljudje na pomoč. Iz gostilne je bil strašen pogled na reko in oba bregova. Na obeh bregovih reke so stale grude joko-jočih otrok, sredi narasle reke pa se je prekopicevalo kakih 40 otrok in dva konja. Na desnem bregu je stala neka učiteljica in mati, katera je od daleč morala gledati, kako se sredi reke bori s smrtjo njena hčerka. Mnogo otrok se je oprijelo lesovja potapljačjega se broda, ki se je na mestu, kjer je bil privezan, sukal v vodi sem ter tja. V vodi so se otroci obupno borili za svoje življenje. Komaj se je kje iz vode pokazala otroška glava, že je znova izginila v valovih.

Učitelj Novotni, ki se je srečno rešil na breg, je naglo odvezal čoln in z njim odrinil na reko. V najkrajšem času je pobral iz vode v čoln 15 otrok. Ker pa je bila voda zelo deroča in čoln zelo obtežen, ga ni mogel več spraviti h kraju, ampak ga je struja zanašala proti jugu. Pri tem je voda preobloženi čoln obrnila in vseh 15 otrok je izginilo v valovih. Novotni sam se je komaj rešil s plavanjem in je s seboj prinesel na suho le svojo devetletno hčerko. Ni pa mogel sam iz vode, ampak so ga morali potegniti, ker je bil vse izžrpan. V tem so prišlo na pomoč na oni strani ljudje iz gostilne, na drugi strani pa vozniki, ki so čakali na onem bregu. Posrečilo se jim je rešiti več otrok, ki so pa bili zelo obtočeni in vsi premraženi. Šolski vodja je zaklical otrokom, ki so se premetavali v vodi okrog broda, naj se krepko primejo lesovja. Vendar

veke zatisnila oči soproga banov, zdravnika Olga Tajšek roj. Zanier. — V Višnji gori so pokopali zaslužnega župana Erjavca Jožefa. — V Beogradu je umrl Josip Jernejčič, vodja tam. podružnice Vzemne zavarovalnice. — V Zden-sik vasi pri Dobropoljah je izdihnil Jakob Preslesnik. — V Dobu je zapustila solzno dolino Marija Tarnik. — Pri Sv. Jerneju pri Ločah je odšel s tega sveta 74 letni Arbeiter Franc. — V Ljutomeru je umrl 70 letni Fric Dijak. — V Šmarjah pri Jelšah je zapustila ta svet posestnica Otilija Lorgar. — V Ljubljani so umrli vlakovodja državnih železnic Ernest Vidic, mestni uradnik Emil Medved, Iskra Marija in Marija Jurjevič roj. Križaj. Naj počivajo v miru!

Mlin v Pečeh

Spisal Gustav Strniša.

Nadaljevanje

Skomizgnil je z rameni, a ona je živahno nadaljevala in kimala lastnim besedam:

»Pa bi jo ti vzel Tebe bi se pač ne branila, samo tebe ne! Otrok nima, ti si bogat, ona ima posestvo. Revščina vaju je razdružila, njena revščina, saj tvoj oče Mince pač samo zato ni maral, ker ni bila gruntarska hči. Revščina je vaju razdružila, a zdaj naj vaju združi blagosel!«

»Kako moreš vendar trditi, da bi se me ne branila, pet križev bomo kmalu imeli na ramah.«

»Njen ravnatelj je bil za dvajset let starejši! Sam veš, da se ni poročila iz ljubezni. A tebe je ljubila! Se zdaj vem, koliko je tedaj trpela, ko se si ji odpovedal. Meni se vse vidi, da te še vedno nosi v srcu. Bila je poštena žena, a zdaj je prosta. Nikoli, ves čas svojega zakona te ni omenila. Možu je stregla kakor otroku, saj je bil vedno bolčen.«

Sicer pa, kakor meniš. Naravnost mi ni omenila ničesar, da ne boš mislil, da se meče za teboje.

Pečovski ji zdaj ni ničesar odvrnil. Počasi je odšel v mlin in toplo čustvoval v svojem srcu. Nekaj nežnega, pozabljenega se je pojavljalo in budilo v njem, nekaj čemur je dal slovo že kot mladenič in o čemur je bil prepričan, da ne bo nikoli doživel na zemlji, ker je pač bilo preveč lepo. V spominu se mu je pojavilo dekletko, krepko zarjavelo, velikih modrih oči in lepega obraza, polno moči in krasote ter ženskosti, tiste nežnosti, ki je tako privlačna.

In ta slika mu je zasijala hipoma v duši ter ga trenutno kar zaslepila, da je zataval kakor pijan. Potem je naložil zrna v glavo in v sebi poudaril:

»Petdeset let!«

In stal je med moko ves bel in prašen, velik in močan, kakor silni oči dvignjenih prsi in kodlajaste glave ki je bila samo na sencih lahno osivela. Stal je tam, dvigal vrece in se skoro glasno vpraševal:

»Da petdeset let! Čez dve leti jih prekoračim. Abrahama bom videl, pa naj se ženim? Ali me bo sploh hotela? Kaj, če se ji bom zdaj kar zazdel prestar?«

Pa je moral samemu sebi odgovoriti, da leti doslej sploh nič čuti ni, da so bežale mimo in da ni nikoli vprašal, kje so, saj je živel za svojo družino in za svoje delo, a sebe je prezrl, ker ni ljubil.

In zdaj je zasijala pred njim zvezda ljubezni, zdaj se mu je nasmešila ona, ki jo je imel rad že zdavnaj v listih svojih prvih sanjah. Spomin je pritaval k njemu, ves blesteč in neomadeževan je zasijal pred njim, niso ga zabrisala leta, ni ga umazalo življenje!

Da, zdaj se mu smehljala ljubezen vsa lepa in blažena. Saj še ni tako zelo star! Res gre v jesenska leta. Toda, kaj leta, če je telo zdravo in prožno, če je duh še bolj čil kakor prej? Zdrnil je čas mimo njega, a ni ga ohlutil, ni se ga dotaknil, ostal je isti kakor nekdaj!

Da, tudi Minci so polekala leta, polzelo je življenje mimo nje, vendar je še vedno vsa krepka in polna privlačnosti, ki si je ženska ne more pridobiti, temveč ji je prirojena in ko jo dva zaslutita med seboj, vesta, da sta si ustvarjena drug za drugega od Boga samega.

Pečovski ni Speli ničesar več omenil o Minci, tudi čez nekaj dni ne, ko je starša odhajala in se je še enkrat oglasila pri njem v mino:

»Mlinar pa pozdravljen! Ne jezi se na Spelo, ki želi vsem ljudem samo dobro!«, je nekam otožno povzela starša.

»Zbogom!« je hripnil Pečovski in ji podal desnico, kar ni bila njegova navada. Ko ga je zvedavo pogledala v oči, je vedela, da je moč

že premagal svoje predsodke in se bo pač oglašil pri Minci ter jo zasnubil, saj je ženo tako dobrodušno pogledal, da ji je pri srcu kar zaigralo tiho veselje.

2.

Cilka je ostala blažna. Ker je sicer opravljala vsa dela, jo je Pečovski vzel nazaj v mlin, kmalu jo je okrevala po porodu in je mogla delati. Tudi poslom je ukazal, da so bili napram nji obzirni in se niso iz srote norčevali. Sicer pa je imela v oljari Petru dovolj dobrega zaščitnika.

Mladenka je ostala tiha in mirna, storila je vse, kar ji je kdo ukazal, a govorila ni skoro nič. Nikoli ni nikomur oporekala ali se prepirala. Kakor je storila vse, kar ji je kdo ukazal pametnega, je slušala tudi, če ji je kdo velel kako nemnost. Sicer so se pa posli preveč bali gospodarja in tudi že zavoljo oljarija in Cilke same, ki se jim je smilila, se niso z njo norčevali, zlasti če so jo opazovali, kako je delo opravljala mirno, mrtvo, brez vsakega zanimanja. Bila je kakor železni stroj, ki vse naredi, a mu manjka čustva, ker ima samo mrtvo silo.

Kadar pa je bila jasna mesečna noč, je Cilka vedno vsajala s postelje, hodila ob reki, se pogovarjala s narodo in sama s seboj, smejala v valove, šepetala o svojem otroku, vzdihljala ga klicala, mešala resničnost z domišljijo in trpela. Večkrat se je sklonila nad valove in je sedela na izpodjedeni skali zamišljeno šepetala:

»Le prepevajite uspanke mojemu dragemu, le šepetajte! Mesečna noč je noč in luna se vozi na oblakih ter vam zlati vašo mehko, zozorno grivo, ki vam trepetja kakor srebro. Zato je vaša pesem noči še posebno zapeljiva in mila!«

Le pojte uspanke, saj leži moj ljubi sam in pozabljen pod mrzlo jablono in sanja o svoji nesrečni materi, ki vedno boli kopni za njim in ga

je večina potonila, preden so jih rešili. Od 45 otrok, ki so bili na brodu, so jih z velikimi napori rešili le 14, 31 otrok pa je izginilo v mrzlih valovih reke Taje.

Zena orožniškega stražmojstra Lukeža je morala z brega gledati, kako se njena devetletna hčerka krčevito oprijemlje lesovja na brodu. Vsa brez upa je klicala hčerki, naj se dobro drži. Toda punčki so omagale moči in izginila je v valovih pred očmi svoje matere. Oba konja, ki sta bila vprežena v voz, sta tudi utonila, ker nista mogla plavati, ker sta

bila vprežena. Z njima je utonil tudi voznik, ki je vozil. Vse okolice se je polastilo veliko razburjenje. Prihitele so na pomoč požarne brambe iz okoliških vasi ter 20 orožnikov. Začeli so iskati trupla utopljenecov. Šele ob 3 popoldne so našli oba utopljena konja. Ob 5 popoldne pa so našli truplo prvega dečka, sinčka žandarmerijskega štabnega stražmojstra iz Rakvice, učenca 4. razreda.

Rakvica je malo češko mesto na južnem Moravskem ob železnici Brno-Lundenburg. Šteje 2400 prebivalcev in 580 hiš.

Pravice nezakonskih otrok in mater

Na več vprašanj naročnikov in bralcev našega lista, ki žele nasvetov o pravicah nezakonskih otrok in mater, naj podamo v sledečem kratkem odgovor o teh vprašanjih:

Kakor drugi materialno pravni predpisi v državi še niso povsem izenačeni, tako veljajo tudi glede nezakonskih otrok v raznih pokrajinah naše države različni predpisi, ki pa so vsaj v »prečanskih krajih precej podobni.

Nezakonski otrok ima pravico zahtevati od svojih roditeljev njih imovinski primeren oskrbo ter preskrbo. K oskrbi je zavezan zlasti oče; ako on tega ne zmore, preide ta obveznost na mater in po njej na materine starše.

Ako nezakonski oče očetovstvo prizna, mora sodišče v nepravdnem postopanju ugotoviti preživnino, ki jo je dolžan nezakonski oče plačevati za otrokovo vzdrževanje. Sodna določitev preživnine pa odpade, če nezakonski oče prostovoljno izpolnjuje svoje dolžnosti v polni meri, pa tudi tedaj, kadar je po razmerah nezakonskega očeta povsem izključeno, da bi mogel kaj prispevati k vzdrževanju.

Ako pa možki, o katerem se domneva,

da je otrokov oče, očetovstva sodno ne prizna, ga mora nezakonski otrok po varuhu (varuhinji, ki je običajno možki) tožiti pri okrajnem sodišču toženčevega stalnega bivališča na priznanje očetovstva in na določitev preživnine. Ako otrok, ki se mu podeli pravica revnih, ne stanuje v območju istega okrajnega sodišča, kakor toženec, sme vložiti pri okrajnem sodišču svojega domovališča ali stalnega bivališča tožbo na zapisnik in zahtevati, da se odpremi ta zapisnik k pravdnemu sodišču in da mu ta postavi zastopnika, ki ga zastopa v pravdi brezplačno.

Komur se sodno dokaže, da se je združil z otrokovo materjo v dobi, od katere ni preteklo do otrokovega rojstva manj kakor 180 in ne več kakor 300 dni, ali kdor to prizna tudi samo izven sodišča, o tem se domneva, da je zarodil otroka. Čisto brezpomeno je, da je mati v istem času spolno občevala tudi z drugimi moškimi. Edino odločilno je samo dokazano spolno občevanje toženca z nezakonsko materjo v kritičnem času.

Višina preživnine, ki jo mora nezakonski oče plačevati otroku, je odvisna od očetovih imovinskih razmer in od otrokovih potreb. Sodišče na predlog otrokovega varuha že do-

ločeno preživnino tudi lahko zviša, odnosno na očetov predlog lahko zniža, ako se razmere, v katerih je bila ista določena, spremenile. Preživninska dolžnost nezakonskega očeta traja tako dolgo, kakor zakonskega, namreč dokler se otrok ne more sam preživljati. Ako otrok umre, je tudi nezakonski oče dolžan plačati pogrebne stroške.

Ako nezakonski oče umre, preide praskrbovanje in oskrbovanje njegovih nezakonskih otrok na očetove dediče.

Ce so bili nezakonski otroci ob času očetove smrti oskrbovani in vzgojevani v njegovi hiši, smejo zahtevati oskrbo in vzgojo še dalje v isti meri, kakor doslej, dokler niso sposobni, da se sami vzdržujejo. Vendar take preskrbe in vzgoje ne morejo biti deležni v višji meri, nego so je deležni zakonski otroci glede na zapuščeno imovino.

Nezakonski otroci nimajo pravice do očetovega priimka, imenujejo se po rodbinskem imenu matere. Tudi nimajo zakonite dedne pravice po očetu in pravice do dolžnega deleža, razen seveda, če so bili s poznejšo poroko svojih roditeljev pozakonjeni.

Ce nezakonski oče ne more skrbeti za otroka, zadene dolžnost mater, oziroma njene starše.

Dokler mati hoče in more, vzgaja svojega nezakonskega otroka sama primerno bodičemu poklicu. Oče ji ne more odvzeti otroka. Samo, če je otrokov telesni ali duševni blagor vsled materine vzgoje v nevarnosti, je oče dolžan, otroka ločiti od matere in ga vzeti k sebi ali ga dati na kakšen drug varen in dostojen kraj.

Nezakonski oče je dolžan povrniti materi stroške poroda in pa stroške njenega vzdrževanja za prvih šest mesecev po porodu in tudi daljše izdatke, ako so potrebni vsled poroda, n. pr. stroške bolezni, nastale vsled poroda

vedno silneje ljubi ter ji je tesno okoli srca, tako tesno, da bi najrajši umrla. Dete moje, kako koprnim za teboj, kako bi rada k tebi, ti moj dragi mali milijenec pa ne morem in ne znam potat.

Dolgo je čakala osveljena od mesečine. Dvignila se je in strmela pred se kakor skrivnostna bela žena, svetli prameni mesečine so jo poljubljali in se sproščali po dolgih razpletenih lasih, da so ji zlosto sijali.

Predem je odšla, se je še enkrat vrnila čez rake na vrh se spustila na klop pod jablan, prisluhnila kvišku in znova tiho, komaj slšno zaplakala:

O jablan, čemu si tako neusmiljena? Na vrhu stojiš in stezaš svoje mogočne veje daleč nad valove ter jim delaš mračno senco, ki trepeti in drhti kakor moje zmučeno srce.

Ko zasije mesečina, se predrami moj bedni dojenec in se dvigne. Koliko noči sem ga že gledala in ga opazovala. Tiho vstaja iz svojega malega zelenega groba ves gol je in neobglen kakor moj greh. Drobnost in nežno zajoko kakor sirota zapuščena muca in že spleza po tvojih vejah. Mesečina ga lahko dvigne s svojimi prošnjimi valovi, da spleva k tebi.

Potem obsedi na tvoji visoki veji, njegova žejna usteca pa sličejo za mlekom in ga iščejo, uhočejo joku in kliče, tenko cvileče kliče mene, svojo mater.

Ti jablan se pa samo neusmiljeno smeješ ter rolniš v vetru, včasih se divje zarežiš in ponujaš mojemu siromacku svoje nezrele sadove. Ti ga ne znaš in ne maraš potolažiti ne uspešati ter ga zababati v sladke sanje!

In potem se ga speč usmili mesečina, ki razpore veje ter ga objame s svojo bleščavo. Dojenec se srečno vseda vanjo in pije, dokler ne napoči zora. Potem zdrkne naglo, kakor nusel s svojih vej in že zgine pod tvojimi trdnimi koreninami v črno posteljo, kjer se grobek nad njim speč zapre. Ti pa rolniš in vršiš v vetru, ko moje mlo dete leži s svojo nežno glavico naslonjeno na

ivoje trde korenine, ki ga neusmiljeno tišče vedno huje in huje!

In tako je vsako mesečno noč! A jaz trpim, tako silno trpim, kajti moj otrok me kliče, pa ne morem k njemu. Moje materinsko srce mi krvavi in drhti, ker se boji, da bi ne izkpravalo.

Včasih hitim nad rake. Noge mi klekajo, ko lezem k tebi, a moram, saj me žene sila materinske ljubezni. Že grem za jokom svojega milijenca, kvišku hočem, po tvojem raskavem deblu plezam, a ko prilezem do veje, kjer čepi moj mali ljubljeneec, mi začemur oči ozek pas mesečine, ki me prevari, vsakrat sproti me goljufa. In speč ne morem objeli svojega malega, ki ga tako ljubim! Le njegov jok speč začujem visoko v tvojem vrhu, kjer se otrok guglje ves prosojen in svetel.

Koprneče je stegnila roke.

Nekaj časa je posedela zamisljena in trudna pod jablano, in potem se je vračala čez rake z rokama, dvignjenima pred seboj, kakor bi plaval v mesečini. Nalohno se je spustila ob vodi in zalavala proti mlinu.

Večkrat je zapazila Torko, ki je predla na produ. Samo enkrat se je ustavila in zaprosila divjo predljilo:

»Torka, starica mila, bodi mi dobra in usliši mene siroto! Sprejmi mi iz svoje preje zlato čudovito leste, da dosežem po nji svojega ljubega, da izrgam mesečini svojega malega dojenčka, da ne bo imela več nad njim moči! Dobra je z njim in doji mi ga, a jaz ga hočem imeti sama, moj otrok je, kri moje krvi! Kako hudo mi je za njim! Vse sem bolna, tako me srce boli za mojim ljubim, tako hrepenim po njem, da moram že od samega kopnenja umreti!

Torka, Torka, bodi enkrat usmiljena in blaga, bodi mi dobra in usmili se me ter mi pomagaj!

Torka se ni brigala za Cilko, saj do blaznih ni imela nikake moči. Mirno je sedela na produ in sanjala v mesečini nihi presti se ji ni ljubilo. Zastrmljena v daljavo, v mračno, je čepela tamkaj

in molčala. Kaj je premišljevala? Morda se je dolgočasila, ker ni bilo več dobre pečovske babice, s katero sta si bili tako znani, čeprav si nista bili nikoli dobri prijatelji kajli ljubosumili sta druga na drugo, ker sta bili obe dobri predci in Torka sama se je včasih bala, da bi je starica ne prekosila. Zdaj je ostala Torka osamljena in pozabljena, saj se nihče ni brigal zanjo. Morda je žalovala za pečovsko gospodino, ki jo je prezirala, a je vedela, da se je boji in si ni ponoči nikoli upala preveč k vodi. Torka je čutila, da se dolgočasi, sovražnica ljudi je bila, vendarle ji je bilo tegobno brez njih. Pečovski se je ozrl samo včasih mimogrede vanjo, a sicer se ni brigal za Torko, ne za duhove, ki so vladali v Dečeh. Edino ta blaznica bi se z njo rada pomenkovala, a kaj hoče ona z norico, ki nima pameti in govoriči same neumnosti?

Počasi je pričela presti, kakor bi ji poslalo preveč dolgočasnno, gledala je v noč po skalah, kimala in premišljevala.

Opazovali so jo duhovi pečin, zavijali v vetru in tulili kakor strahotni volkodlaci. Vedela je, da jo dražijo, da se iz nje norčujejo, ker se je preveč približala človeku, ki ne postane nikoli pravi prijatelj duhov, ki segajo globlje in pozneje skrivnosti, ki jih ljudje nikoli ne razrešijo, da se je preveč približala človeku, ki kmalu rad prezre, kar mu postaja domače in si skuša vse podjarmiti ali že celo osmešiti.

Še je Cilka silila v Torko in jo spraševala, jo prosila in rotila, naj bo z njo dobra in naj ji odgovori ter izpolni njeno željo, saj Torka lahko z enim zamahom sprede zlato lestvico in jo spodari.

Torka je molčala. Blaznica se je naveličala molelovati. Speč se je zazrla v mesec, kakor se je pogled zdrknul na mlinsko streho. Spomnila se je na strašnega Skopneka, ki ji je umoril njenega edinca. Zaškrfala je z zobmi in zakričala:

(Dalje.)

ltd. Te terjatve zastarajo s pretekom treh let po porodu.

Ze pred rojstvom otroka sme sodišče na predlog matere, če ji je to potrebno in ne živi nečisto, prisiliti tistega, čigar očetovstvo je verjetno izkazano, da založi na sodišču snesek za vzdrževanje, ki je potrebno otroku za prve tri mesece, kakor tudi običajni znesek za stroške, ki naj se materi povrnejo vsled poroda.

Slični predpisi kakor v Sloveniji in Dalmaciji veljajo tudi na ozemlju bivše Hrvatske in Slavonije, Bosne in Hercegovine ter v Medmurju in v Vojvodini. V zadnje navedenih pokrajinah mora sodišče paternitetno tožbo odbiti, ako se dokaže, da je nezakonska mati v kritičnem času nemoralno živela. Takšna mati tudi nima pravice zahtevati od nezakonskega očeta vzdrževalnine za nezakonskega otroka.

Drugačni pa so predpisi glede paternitetne tožbe na ozemlju bivše Srbije. Tam ni dopustno preiskovati, kdo je oče nezakonskega otroka, razen v slučaju odvedbe ali posilstva nezakonske matere, če se čas zanošenja sklada s časom odvedbe ali posilstva. Ako torej oče ne prizna očetovstva, ga razen v navedenih dveh slučajih ni mogoče prisiliti, da bi nezakonskega otroka vzdrževal.

Iz boljševiškega „raja“

V rusko-boljševiškem raju je okrog 3 milijonov političnih pregnancev. Res, krasna svoboda! Upravitelj enega izmed naštetih taborišč po imenu Bakši, je izdal naredbo, naj se kruh, namenjen za pregnance, daje ko njem, ako za konje zmanjka hrane. Upravitelj je še dostavil: Boljše je, da umre deset jetnikov, kakor da pogine en konj.

Ugašajoče sonce

(Prevedel Vinko Lovšin.)

(Nadaljevanje.)

»Medved neotesani!« so mrmrali okoli stoječi.

»Kako si domišljuje, da čuva zaklad!«

»Konjederce je, ker varuje konjedercevo lastnino.«

Tako in enako zbadanje je vršalo med splošnim smehom sem in tja.

Naslednji je vse utihnilo. Mnogi so se razdelili in napravili ulico za mestne stražarje, ki so stopali v tristopu in so šli pred visokim uradnikom.

»Prostor za visokoslovnega pretorja!« je kričal tektor in dvigal sekuro z butaro.

Publij Kvintilij Var je bil oblečen v žalno obleko, črno togo in šel po brez služabnikov in klijentov.

»Kaj neki bo povedal svoji nevesti?« je pripomnil eden izmed množice.

Divji smeh mu je bil v zahvalo od drugih zija.

Pretorjev blede obraz je bil tako miren, kot bi bile poteze okamenile. Nobena misel, nobena trepalnica ni gnila. Samo njegove oči so žarele kot od mralice in strmele nekam v daljo.

Dal je odpreti vrata ječe in šel po ozkih stopnjah v celico, kamor so v davnih časih zapirali državne zločince. Vrata je šel s svetiljko pred njim. Iz globine je pihal vlažen in smrdljiv zrak. Zdelo se je, da bo svetiljka v boju z neprodno temo podlegla. Obok nad stopnjami je bil tako nizek, da je bilo mogoče hoditi samo sklonjeno.

»Sedaj sva na tleh,« je rekel vratar, odprl zarjavela železna vrata, postavil luč na vdolbino v zidu in se odstranil.

P O D O M O V I N I

Zborovanje vinogradnikov v Brežicah

Vinarsko društvo za Dravsko banovino bo imelo svoj občni zbor v soboto dne 6. junija ob 17 v Narodnem domu v Brežicah.

V nedeljo, dne 7. junija, ob 9 bo letotam vinarski kongres s sledečimi predavanji:

1. Važnost selekcije v vinarstvu in načrt organizacije selekcijskega dela. Poroča g. ing. Serg. Gorup, kletarski nadzornik.

2. Kupčija z moštom in vinom. Poroča g. Anton Šega, ravnatelj kmetijske šole v p.

3. Gnojenje vinogradov. Poroča g. ing. Ivo Zupančič, ravnatelj kmetijske šole.

4. Vinogradniške razmere na Bizeljskem in na Dolenjskem. Poroča Fran Kerin, posestnik.

Po kongresu bo otvoritev vinske razstave združene z vinakim sejmom, ki je prirede združene Vinarske podružnice brežiškega in krškega okraja v Narodnem domu v Brežicah. Razstava bo odprta 7. in 8. junija.

Poučni izleti za tiste, ki so se prijavili: 7. junija popoldne: Ogled vinogradov na Bizeljskem; 8. junija: Ogled vinogradov na Dolenjskem (Gadova peč, št. Jernej, Pleterje) in vinarske zadruge v Kostanjevici.

V Brežicah se bodo obravnavala vsa važnejša vprašanja našega vinogradništva. Zato vsi vinogradniki pohitite omenjene dneve v Brežice, kjer boste mogli izraziti vse svoje želje.

✱

Sv. Katarina nad Trilcem. Zadnjemu deževju dolinska cesta, ki jo oskrbuje uprava velepodjetja dr. Borna, ni mogla več kljubovati. Čez noč — kar je še sreča — so jo podrli zopet ena izmed mnogih škarp tako, da je promet za 14 dni ukinjen. Poznavalci cestnih razmer so katastrofo že dalj časa pričakovali. Pri tej priliki se nam zdi potrebno omeniti, da je cesta na nekaterih mestih premalo ali pa celo nič zavarovana ter predstavlja stalno nevarnost za živino in za pešce. Znano nam je, da je bil že voznik ob konja, ki mu je padel v vodo in, da bi si bil neki šolar kmalu razbil glavo ob ostrih pečinah globoko pod cesto, ako

bi se v zadnjem trenutku ne ujel tik na robu nezavarovane ceste. Z malenkostnimi stroški bi se ti nedostaki dali odpraviti. Zato prosimo merodajne činitele, da ustrežejo splošni želji tukajšnjega prebivalstva, ki je že ilak zelo skromno v svojih potrebah in zahtevah.

Stari trg pri Raketu

Včeraj so pokopali posestnika g. Ant. Ponuda iz Pudoča 6. Umrl je v četrtek jutraj veled krča v želodcu. Ležal je komaj dva dni. Pokopni je bil v predvojni dobi župan velike in obsežne občine Stari trg v času, ko je začelo slovensko ljudstvo dolgotrajni boj za gospodarsko in politično osvoboditev izpod liberalno-kapitalističnega jarma. Skoraj 50 let je mož neomajno stal, delal in se bori v prvih vrstah katoliških ljudskih organizacij. V gospodarskih združenjih je kot odbornik deloval od ustanovitve, 40 let. Iz prve dobe težkih bojev z liberalnimi mogočniki in uradnimi oblastniki mu je ostala do konca osetnost in nepopustljivost v borbi. Nobeno razočaranje pa ga ni premaknilo od katoliških načel. Tudi sv. zakramente je pogosto prejemal. Njegova podoba in dejavnost v ljudskih zastopih bo ostala živa v zgodovini loške doline. Naj bi novi rodovi sledili temu možu v zvestobi do katoliških načel, ki so edina sposobna ohraniti in osrečiti naše ljudstvo! Pokoj duši!

Šofanji. Dnevi naše farne proslave se bližajo. Prosvetni tabor v nedeljo, dne 7. junija bo združil vse katoliško mladino skupne in sosednih dolin pri župni cerkvi, da sluša besede svojih izkušenih, idealizma prežetih voditeljev in se navzame nove vzne za pravo prosvetno delo, nove, še večje ljubezni do čednostnega življenja. Zato na plan, draga mladina, prihodnja nedelja je tvoj dan! Krona

Publij je bil v tako mali votlini, da se niti ena sama oseba ni mogla prosto gibati. Na smrdljiv zrak in temo se je moral šele malo privaditi. Na nečem s slamo pokritem, klopi podobnem povišku kamenitih tal, je ležala ženska postava, ki je bila za vse, kar se je okrog nje godilo, tako hladna in brezbržna, da se ni niti ozrla. Publij je nekaj časa gledal svojo nevesto, potem pa je pokleknil poleg kamenite klopi, prijel z obema rokama njeno desnico in jo pritisnil na svoje ustnice.

»Mucijale! je začel s potirnim glasom, »ali veš da boš prišla pred moj sodni stol?«

Sedaj je dvignila Mucija glavo in ko je spoznala svojega zaročenca, je vstala s svojega trdega ležišča, vzela železni prstan s prsta in ga molila Publiju.

»Vem,« je rekla kratko, »in vem tudi, kaj boš storil. Vzeml to znamenje najine zveze, da te ne bo oviralo izročiti nad kristjanko postavne, čeprav krivične sodbje.«

»Mucijale! je stisnil iz prs.

»Oprost! Vi vse ste sužnji rimske postave in od Boga dana pravica je popolnoma drugačna. Toda te resnice ne poznaš in je ne moreš razumeti, dokler moliš rimske bogove. Zato moraš in boš sodil po rimski postavi. Jaz tudi nočem drugače in zato si vzemi prstan.«

Publij ni vzel prstana, marveč ga je zopet nataknil Muciji na prst.

»Moja nevesta ostaneš, tudi...« Utihiil je in težko sodel.

»Zakaj si mi to storila?« je rekel nato in objel z eno roko Mucijo ter povesil glavo nizko do ležišča.

Dotaknila se je njegovega čela s prsti in rekla: »Ne morem ti zameriti, ako ravnaš, kakor ti ukazuje tvoja dolžnost kot Rimljanu in sodniku. Vaš predsodek, da je naša vera nevarna rimski državi, je prava. Kot razje rja železo,

tako bo razjedlo krščanstvo vse pojme, pravce in izročila, na katerih sloni velicina in moč države. Naša resnica bo končno zmagala nad našimi napačnimi bogovi in tedaj se bo zrušila vsa rimska preteklost. Doslej pa morajo častilci Olimpa imeti vso moč v svojih rokah morajo nas preganjati in moriti... Sedaj vidiš, Publij, da prav razumem vse sovraštvo proti krščanstvu. Zato stori, kar ti ukazuje tvoja dolžnost. Ti ne bi bil Rimljan, katerega sem jaz vzljubila, ako bi mi hotel priznati. Na tvojem mestu bi jaz nič drugače ne ravnala.«

Publij je dvignil glavo in poln občudovanja gledal Mucijo. Večkrat je že slišal o trdovratnosti kristjanov, toda nikdar ne bi bil mislil, da bi moglo »orientalsko praznoverje« tako mogočno uplivati na svoje spoznavalce, posebej na plemenitake. Kaj se je zgodilo z Mucijo, to ponosno Rimljanke, dedinjo velike in slavne preteklosti, zaslužne rodovine! Njene besede so državni zločin, veleizdaja. In vendar je tudi tu ostala pristna in častljiva Kornelijka! Kajti le Kornelija starega kova je mogla tako misliti in ravnati. Nobena rimska modna dama bi ne dala svojemu ženinu sodni meč proti sebi v roke, nobena ga ne bi spomnila na njegovo rimsko dolžnost.

»O Mucija, Mucijale! je govoril s pretrganimi besedami. »Zakaj odkrivaš pred menoj bogastvo svoje duše v tako opasnem in groznem trenutku! Ti veš, da sloni vse moje upanje glede roda Kvintilijev, vse moje srčne želje na tibi! Svojo mladost sem žrtvoval domovini in zato pridobil nekako pravico do ljubezni Rimljanke, kot si ti. Samo ti mi moreš biti res ljubljena in draga spremljevalka skozi življenje, plačilo za mnoga leta mučnega taborskega življenja, prijateljica v družbi, do katere ne morem imeti nobenega spoštovanja. Samo tebe, Mucija, lahko ljubim z ono ljubeznijo, ki je združena s pravim spoštovanjem. In jaz te resnično ljubim s celim srcem! Brez tvojega glasu utihne za me

Pri hitri hoji ob sončem pomladanskem dnevu

Vas popolnoma obvaruje pred sončarico

še

NIVEA

ki hladi in osvežuje
ter prepreči preve-
liko transpiracijo.

Jugoslav. P. Beiersdorf & Co.
d. s. o. j., Maribor.

RADIO

od 6. junija do 11. junija 1936

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13.30 Cas, 13.15 Plošče, 14 Vreme, borza, 19 in 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — Sobota, 6. junija: 18.30 Koncert Radijskega orkestra, 18.40 Pogovor s poslušalci, 19.30 Nac. ura, 19.50 Plošče, 20.10 Zunanji politični pregled, 20.30 Idrijski večer, 22.15 Koncert Radijskega orkestra. — Nedelja, 7. junija: 8 Plošče, 8.45 Napoved časa, poročila, objava sporeda, 9 Ruski tekst, 10 Prenos cerkvene glasbe iz Tržiča (ob priliki 100 letnice posvetitve župne cerkve, 11.15 Radijski orkester, 12.15 Prenos z vselejma, 16 Kmetijska ura, 16.20 Prenos župniške proslave iz Tržiča, 18.30 Otroška ura: Gašperček, 19.30 Nac. ura, 20 Pevski koncert »Ljubljanske Zvon«, 20.45 Koncert Radijskega orkestra, 22.15 Radijski jazz. — Ponedeljek, 8. junija: 19.30 Nac. ura, 19.50 Plošče, 20.10 Zdravniška ura: Kako se obvarujemo pred strupenimi plini, 20.30 Prenos iz Hubadove dvorane, 22.15 Prenos z vselejma. — Torek, 9. junija: 19.30 Nac. ura, 19.50 Plošče, 20.10 Pravno predavanje, 20.30 Ruske pesmi in ruski plesi, 21.30 Plošče, 22.15 Radijski jazz. — Sreda, 10. junija: 19.30 Nac. ura, 19.50 Mladinska ura: Izrezovalna dela, 20.10 Med Egejskim morjem in Araratom — Pogled v današnje Turčijo, 21.30 Tercet Stritar s spremljevanjem Radijskega jazz, 22.15 Radijski orkester.

farne proslave pa bo štirikratna uprizoritev odredilnega delovanja in smrti Kristusove. Priprave so velike, kar kaže že danes v izredno svečano obleko odeto pozorišče pri župni cerkvi. Dal Bog, da bi svečanost uspela pripravam primerno. Vsem ki so blage volje, kličemo: Pridite, poslušajte, glejte in prepevajte v božjo časi v kateremkoli, na plakatih določenem dnevu.

Jesenice. »Reka« je naslov igri, ki jo bodo v Krekovem domu v nedeljo, dne 7. junija ob pol 9 uprizorili ljubljanski akademiki. Čisti dobiček je namenjen zgradbi Jegličevega akademikega doma.

Šmarjeta. Naše dolgoletne želje so se izpolnile, prošnje bile uslišane! Notr. minister Dr. Korosec je odločil, da naj bo fara Šmarjeta tudi sama svoja občina. Pred leti so nekatere vasi iz škocjanske fare spadale v šmarjensko občino, naše vasi pa v občino St. Peter, nato je sledila preureditev, da se je s Šmarjeto združila Bela cerkev. Sedaj bodo pa po najnovejši odločbi zadovoljni Belocerkovtani, še najbolj pa mi šmarješki farani. Naj bo na tem mestu g. notr. ministru izražena najiskrenejša zahvala, pa tudi našemu duhu svetniku, ki si je toliko prizadeval, da je končno dosegel: Šmarjeta Šmarjeti, ena fara, ena družina!

Dolenjavas. Dva fantiča sta se v Prigorici igrala z nabasanim revolverjem! Pri obračanju v novejših rokah se je samokres sprožil in strel je zadell mlado gospodinjico, ki je bila perila. V vrst! Morala je takoj v bolnišnico. Odkod imajo taki fantiči orožje?

celi svet... brez luči tvojih oči mi ugasne solnce, brez pogleda na te mi uvene lepota obličja zemlje! O, odreci se praznoverju sužnjem! Odreci se, najdražja, ostani moja zaročenka, bodi moja hiša... Reci, da si zadovoljna... reci!

Pri tem jo je nežno objel in vroče poljubil na čelo.

»Odreci se zmoji, ki je tebe nevredna,« je prosil. Na Rimskem žrtveniku boš prinesla dar — postava tako zahteva — potem boš pa šla v mojo hišo... Reci, da si zadovoljna... reci!

Vso svojo ljubezen, vso svojo bolest je položil v prosoči glas.

»Mucija, Mucija!« je šepetal. »Govori ti patricij, ki ni še nikdar nikogar ničesar prosil, ki ni niti pred vladarjem klonil tilnika, ki je večkrat že gledal smrti v obraz. Samo pred seboj ga vidiš ponižanega, ker ti si zvezda njegovega življenja, njegovega srca topla kri. Glej, v blatu te ječe padam k tvojim nogam.«

Sklonil je svojo glavo tako nizko, da se je skoraj s čelom dotaknil tal.

Ona pa je sklenila roke na prsih, dvignila oči proti nebu in govorila s svojim Bogom.

Bila je ženska in kot taka tudi čutila in Publija ljubila. Njeno mlado srce je radostno poslušalo njegovo priznanje ljubezni, tako da je pri tem pozabila pusto ječo. Ni verjela, da je ta ponosni in resni patricij zmožen tako strastnih čustev. In sedaj se je pokazalo, da jo je ljubil z vso močjo svojega ponosnega srca! Ako se vda njegovi prošnji, tedaj jo čaka na zemlji največja človeška sreča. Ako pa ostane zvesta svoji veri, tedaj bo kmalu ušla večni temi...

Večni temi? Tako uči nevera h koncu idočega veka. Mucija pa ve sedaj drugače, boljše. Kaj je kratko, čeprav srečno zemsko življenje v primeri z večno blaženostjo nebeskega kraljestva? Ali bi ne bilo nespametno, zločin napraviti tako dobremu Odrašeniku človeštva, za-

menjati nebesko kraljestvo za varljivo veselje in minljivo radost? Na tem svetu vzcvete življenjsko uživanje samo s čuti. S telesom pa je konec tudi življenjskih naslad. Sploh pa je položila v roke krščanskega duhovnika prisego prostovoljno, da ne bo nikdar zatajila novega Boga, četudi bi jo stalo življenje. Sužnji gredo neustrašeno pred leve in tigre in pretrpe stano- vitno smrt zaradi Gospoda Kristusa, ona pa, Kornelija, naj se pokaže bojazljivejša kot je bila njena lastna sužnja Minut?

Mucija je stegnila svoje roke pred seboj, kot bi se hotela ubraniti skušnjave; ne da bi pogledala Publija, je govorila: »Tudi Publiju kvintilij Var ne bi, ako bi enkrat objubil zvestobo krščanskemu Bogu, nikdar zatajil pred sodiščem tega Boga.«

Publij je vstal.

»Zaradi tebe, a samo radi tebe, hočem žrtvovati svoje prepričanje,« je rekel »Veruj v svojega Boga, ako se ti zdi potreben za življenje, toda zadosti zahtevam postave. Ohrani svojega Boga v srcu, samo pred javnostjo ga zataji... Ne ustavlja se, Mucija! Ta trenutek je odločil za tvojo in mojo srečo. Pomisli, da je tvoja sramota tudi moja sramota, tvoja obupanost tudi moja. S tvojim poslednjim vzdihom, tudi meni umrje sreča za vedno. Brez tebe sem kot hiša brez ognjišča!«

»Kake muke mi zadajaš, Publiju!« je odvrnila Mucija in zakrila obraz z rokami. »Ti mi otežuješ kratko pot, od katere me nihče več ne odvrne.«

»Tvoj Bog ne more zahtevati od tebe take žrtve.«

»Seveda! Zahteva jo starodavna krutost našega naroda, ki se naslanja na mučenju slabotnih, revnih in premaganih. Potomci nosijo odgovornost za krivdo prednikov.«

»Tvoja prelita kri ne bo pripravila nobeno človeško srce tako daleč, da se odreče zemskim

NAZNANILA

n Begunje pri Cerknici. Pri nas se bo vrnil v nedeljo, 7. junija ob 3 popoldne pevski koncert. Poleg moškega in mešanega zbora nastopi tudi mladinski zbor. Vmes bo rajanje in simbolične vaje. Če bo vreme ugodno, bodo prišli tudi tamburaši z Blok. — Pridite, da boste videli, koliko veselja in ljubezni do petja je v naši lepi Meniški!

n Moravče. V soboto, dne 6. junija, točno ob 9 zvečer, in v nedeljo, dne 7. junija ob 3 popoldne bo zadnja prireditev našega prosvetnega društva v tej sezoni. Za slovo bomo igrali prelepo igro: »Žrtve spovedne molčečnosti«. Za otroke bomo igrali posebej, zato zdaj nimajo dostopa. Vabljeni ste vsi prijatelji lepe igre!

n Prosvetno društvo v Artičah pri Brečicah uprizaro v nedeljo, dne 14. junija ob 8 zvečer na prostem v dolinici pod župniščem igro »Miklova Zala« iz časa turških vpadov na slovensko zemljo. Ker bo ta predstava ena izmed najlepših iger in tudi zaključna, ete vabljeni vsi prijatelji iz bližnje in daljnje okolice, da pridete na ta večer v Artiče.

k Nank o čebelarstvu, spisal Anton Janša — tretjo izdajo priredil Francišek Rojina, Ljubljana, 1922 — z dodatkom Albertijev-Znidaršičev (A-Z), panji, kako v njem čebelarimo — priredil M. Humek, 134 strani, založila jugoslovanska knjigarna v Ljubljani, cena 24 Din. Knjiga je namenjena predvsem čebelarjem-začetnikom, ki potrebujejo temeljnih naukov za uspešno čebelarjenje. Knjiga govori v prvem delu — teoretičnem delu o čebeli sami, o spolu in ploditvi, hrani, razmnožitvi in rojenju čebel, znamenja rojenja in prашenju matice itd. V drugem — praktičnem delu o spomladanskih delih pri čebelniku, o pitanju čebel, o boleznih, polena opravila, o združevanju in ločenju zmešanih rojev, o ogrebanju, o jesenskih in neto o zimskih opravilih, o stiskanju medu in voska in o kuhanju medice in pripravi kisa itd. Dodatek, katerega piše M. Humek, opisuje čebelarjenje v Albertijev-Znidaršičevem panju. Med besedilom ima razprava veliko slik, ki ponazorjujejo pisateljeve nasvete in navodila. Čebelarjem, ki jim je do dobičkasne reje čebel, knjigo toplo priporočamo.

Listnica uredništva

Prepozno došle dopise smo odložili za prihodnjo številko »Domoljuba«.

stvarem. Vedno bodo zmagovalci in premaganci, sili in lačni. Noben Bog ne bo zatrl strasti človeke narave.

»Ti ne poznaš mojega Boga, Publiju. Ako bi hotel prodreti v njegov nauk, boš našel isto kot jaz, da priporoča splošno ljubezen do ljudi. Njegovo pravo božansko srce objema vse človeštvo brez razlike. Njegov božanski razum je razlil svetlo luč nad temo. Na žarkih tega novega solnca, se bodo očistile človeške strasti in zavladala bo na svetu pravica in usmiljenje.«

Toda rimskega rodoljuba, duševnega sužnja rimske državne misli, ki je slonela na nasilnosti niso prepričale besede kristjanke.

S povzdignjenim glasom je zaklical: »Prokleta bodi glupa vera sužnjem, ki si upa na opolzkih potih, ponoči in v megli kot zahrbtn sovražnik v Rim in nam odvaja najplemenitejša srca!«

»Publiju ti ne poznaš Boga, katerega preklinjaš,« je rekla Mucija in sklenila roke k molitvi.

»Poznam ga, poznam ga zdaj dobro. In sovražim ga zdaj s sovraštvom Rimljana, za katerega bo propadel svet, kadar se bo zrušil Rim.«

»Na drugem mestu bom molila za te, da te moj Bog razsvetli in priklene na svoje usmiljeno Sreče.«

»Jaz ne maram nobene luči brez Rima! Ničevnost in večno tema naj bo v vsakem bleisku, ki pride od svetovnega požara, v katerem umira moja domovina!«

»Pusti me, Publiju, in stori, kar veš, da je tvoja dolžnost,« je prosila Mucija, razburjena od njegovega razburjenja.

Še enkrat se je sklonil Pubij nad svojo zaročenko.

»Pripovedujejo, da se tvoj Bog usmili vsakega bedneža. Tedaj se tudi ti mene usmili, ker sem zelo nesrečen!« je prosil. »Ali ne čutiš, da mi trgaš iz telesa srce, katero bi morala ljubiti?«

P I S A N O P O L J E

Propagandni teden za kat. šolo

Nemški škofje so odredili dneve od 27. aprila do 3. maja kot dneve propagande za katoliško šolo. Cerkveni dostojanstveniki so izdali poslanico na vse vernike, v kateri govore o katoliškem šolskem programu. »Kriškus je edini vodja, pravijo škofje, navajajo svetopisemske besede »Jaz sem pot rešnice in življenja.« Zato je krščanska vzgoja temeljna dolžnost katoliških staršev. Vendar verska vzgoja ni mogoča brez katoliških šol. S to vzgojo je treba začeti zgodaj. Vzgojo staršev mora nadaljevati in dopolnjevati šola. Šola mora izpopolniti versko vzgojo, s katero je začela domača hiša. Zato je nad vse nujno, da starši zahtevajo od države svoje pravice.«

Izvoz našega lesa v Italijo se zopet začne

V Parizu so baje vznemirjeni, ker da je naša država že dovolila izvoz 10.000 kubičnih metrov lesa v Italijo. V Parizu se zopet enkrat brez vzroka razburjajo, ker sankcije sploh ne prepovedujejo izvoza lesa v Italijo. Izvoz lesa v Italijo je postal nemogoč le zaradi protisankcionističnih odredb Italije, ki je prepovedala uvoz vsega blaga, ki ga ni neobhodno nujno potrebovala, iz sankcionističnih držav. Sedaj pa se Italija pripravlja, da svoje protisankcionistične odredbe omili in predvsem glede lesa. V Afriki bo namreč potrebovala Italija zelo mnogo lesa, vse lesne zaloge pa so izčrpane. In zato je tudi že prišlo več italijanskih trgovcev v Šibenik, da

nakupijo les. Tožava pa je v tem, ker ne morejo plačati ti trgovci lesa v gotovini, naši izvozniki pa ne morejo še nadalje kreditirati blaga, ker je na vse zadnje za nje več vreden les v zalogi, kakor pa dvomljive terjatve v tujini, ki morejo zaradi valutnih sprememb še poleg tega vsak dan izgubiti na vrednosti.

Večerja na državne stroške

Kakor znano, mora predsednik Združenih držav iz svojih sredstev plačevati za hrano vseh svojih zasebnih uslužbencev v Beli hiši. Tako se imenuje palača predsednika Ameriških Združenih držav. Ako pa povabi diplomate tujih držav na kako večerjo, tedaj se mu to iz državne blagajne povrne. Zanimivo je dalje, če povabi predsednik kaj senatorjev na večerjo; v tem slučaju velja sledeča določba: Ako so povabljeni na večerji samo ene stranke, recimo demokratske, tedaj trpi stroške predsednik sam, ako pa povabi senatorje obeh strank, torej tudi republikance, tedaj si tozadavne izdatke lahko zaračuna iz državne blagajne.

Sprejem

okn. šolijski zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano

V zavod sv. Stanislava se sprejemajo telesno zdravi in нравno nepokvarjeni sinovi dobrih krščanskih družin, v prvi vrsti taki, o katerih je upati, da se bodo po končanih gimnazijskih študijah posvetili duhovskemu stanu. Prvi in poglavitni namen zavoda je namreč vzgoja duhovskega naraščaja. Zato je vsa vzgoja usmerjena k temu namenu.

Kdor hoče biti sprejet v I. gimn. razred, mora napraviti prej sprejemni izpit ali na zavodski ali na katerikoli državni gimnaziji. Na zavodski gimnaziji se bodo vršili sprejemni izpiti dne 22. in 23. junija. Pripuste se samo oni, ki so se rodili v letih 1923 do 1926 in ki nameravajo potem prosti za sprejem v zavod.

Za sprejemni izpit je treba do 18. junija poslati prijavo, kolkovano s 5 Din na ravnateljstvo školijske klasične gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano. Prijavi se priloži: 1. šolski izkaz (knjižica), 2. rojstni in krstni list, 3. dopisnica z natančnim naslovom prosilca, da bo moglo ravnateljstvo pravčasno sporočiti, kateri dan naj pride dotični k izpitu.

Oni, ki bodo izpit naredili, s tem se niso sprejeti v zavod, ampak se morajo po izpitu predstaviti vodstvu zavoda in mu oddati še posebno pismo (nekolikovano) prošnjo za sprejem v zavod.

Oni učenci, ki bodo prestali sprejemni izpit na kakikoli državni gimnaziji, lahko prosijo za sprejem v zavod tekom meseca julija. Prošnji za sprejem priloži šolski izkaz s potrdilom o opravljenem sprejemnem izpitu ter rojstni in krstni list. Najbolje je, da prinese te listine osebno v spremstvu staršev ali njihovih namestnikov k vodstvu zavoda.

Letotako lahko prosijo tekom meseca julija za sprejem v II., III. in IV. razred dijakov z drugih klasičnih gimnazij. Prinešiti morajo osebno vodstvu zavoda pismo prošnje s prilogami: zadnje šol. izpričevalo in rojstni list. V te razrede pa se sprejemajo samo dobri, nepokvarjeni dijaki s odličnimi in prav dobrimi izpričevali, pod nobenim pogojem pa ne ponavljalci.

Letno plačilo se določa po izpričevalu in gnotnih razmerah dotične družine. Polno plačilo za dečke ljubljanske škofije znaša za celo šolsko leto 6000 Din, za dečke iz drugih škofij pa 7000 dinarjev. Plača se lahko tudi z življenjem po tekočih tržnih cenah. Ubožnim prosilcem s odličnimi izpričevali se ta znesek primerno zniža. Če se dijak dobro izkaže s pridnostjo, pobožnostjo in vrljnostjo, uživa glede plačila v nadaljnjih razredih še večje ugodnosti. Vsa druga pojasnila glede oblike, knjig, šol. potrebščin itd. se dobe o priliki zglasitve v zavodu.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano.

Ljudska posojilnica v Ljubljani

registr. zadruga z neom. zavezo

Miklošičeva cesta 6

(v lastni palači)

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri

NOVE VLOGE, vsak čas razpoložljive, obrestuje po 3%

Ljubljana
Komenskega ul. 4
Telefon št. 3623

Dr. Frane Derganc
inf.-priskrbi kirurg. odd. v p.
Ordinira: II.—I.

Riba s štirimi nogami

Ob obali Vzhodne Grenlandije živi riba s štirimi nogami. To, doslej neznano vrsto rib je odkril danski učenjak Kroh. Zdaj pojde veliko zastopstvo znanstvenikov vsega sveta tja na visoki sever, da prouči to vrsto ribe, ki je bila doslej nepoznana.

Za vsakogar!

Od 30. maja do 8. junija
potovanje v Ljubljano
na

XV. Ljubljanski velesejem

Polovična vozna na železnici, parobrodih, avijonih. Železniška izkaznica se dobi na odhodnih postajah po Din 2.—

Razstava industrije in obrti. Gostinska razstava (hoteli, restavracije, gostilne). »Sodobna gospodinja« — Modna revija. Pomoštvo. — Avtomobili. — Male živali. Razstaveni prostor zavzema 40.000 m².

Dvorana s 13.500 sedeži

Mestna dvorana v ameriški Filadelfiji, kjer se bo letošnje poletje vršil narodni zbor demokratov, vsebuje 13.500 sedežev. Samo na odru te dvorane je za 1500 oseb prostora. Odposlancev bo navzočih 1154. Mesto Filadelfija je v ta namen prispevalo 200.000 dolarjev.

Fige in rozine

za žganjekuho dobite po nizkih cenah pri
Gospodarski zvezi v Ljubljani

Na vrata potirka berač in prosi za vbojajme. Gospodinja je bila ravno nekaj takaj, ker se ji je prismojil ješprenj, pa zagodnja nad beračem: »Veste kaj, to je pa grdo, da tako zdrav in krepa! mož berači za denar.« »Veste gospa,« ponižno odvrne berač, »saj ne bi prosil, ampak nekoč se je pripetilo, da sem kar sam vzel, pa sem dobil tri mesece zapora.«

Vse denarne posle
denarnih zavodov, vrednostne papirje
vojno škodo naup in prodajo izposluje
najugodnejše Trg ag. bančnih poslov

Al. Planinšek, Ljubljana, Beethovnova 14.
Telefon 35 10. — Za odgovor znamko Din 3—

Imenitno naključje. Oče: Moja hčer bi radi v zakon? Moj odgovor je odvisen od vaših premoženjskih razmer. — Srebec: Imenitno naključje! Moje premoženje je namreč odvisno od vašega odgovora!

Mali oglasnik

Vaša drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovo oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Rože divjačine

kupujem tudi poleti. Prevzamem v strojenje in izdelavo vseh vrst kož in nagačen je pličev. Zdravil. prej Florijanska ulica zdaj Stari trg na-proti kavarni Zalaznik. Ljubljana

Beklo za poljska dela sprejme Ivan S. ver, Kleče pri Ljubljani

Mizarskega pomočnika spretnega in izurjenega k strojem sprejemam takoj Josip Vengar, strojno mizarstvo, Javornik

Hiša v malem mestu na Gorenjskem blizu cerkve naprodam, pripravno za upokojece — Ponudbe na upravo Domo juna pod »Ugodna cena« št 7710.

Vaše terjatve pri hranilnicah in posojilnicah vnovčujem hitro in pošteno. Obrnite se na edino pisarno, ki je oblastveno dovoljena in pritožite znamke. Rudolf Zore Ljubljana. Glodalška ulica št. 12. Telefon 38-10.

Vodne turbine po izredno nizkih cenah nudi Tehnična pisarna, Ljubljana. Pražakova ulica 4. Zahtevajte brezplačne ponudbe.

Trgovci in sejarji! Vaskovrstne medenjače, lect in kekse Vam nudi dobro in poceni meščarica Kranjec Anton, Ljubljana, Sv. Petra cesta 51, v bližini trgovine Meneiger.

Kmetijskega fanta

pridnega in poštenega sprejemam za košnjo za 2 mesece. Matija Založnik. Nož. Gorice 7, Brezovica.

Posnemalniki »New-Prim« in »Lactac« so res najboljši posnemalniki. Na stotine zahvalnic. Dobiva se pri Inž. L. Temkin, strokovna tehniška poslovnica za mekarstvo, Zareb, Vlaška ulica 8 ali pri zastopniku Iščem rajoske zastopnike.

Hlapca v starosti 23 do 30 let ki je vajen konj, kmetijstva in gozdarstva, izdobre kršćanske hiše ter služkinjo za km. tistvo, ki se razume nekotni otudi v gostilni, sprejme takoj. Plača po dogovoru. Ivan Kržiž, posestnik in gostilničar, Rakitna p. Borovnica.

Hlapec za vsa kmetijska dela se sprejme Zg. Šiška 7.

Berdo kupimo Mali ali srednji že rabljen. Ponudbe na Prosvetno društvo, Št. Jurij pri Gr. suplem.

Prahična letna oblačila ter vse perilo kupite prav poceni pri Preskerju Sv. Petra cesta 14, Ljublj.

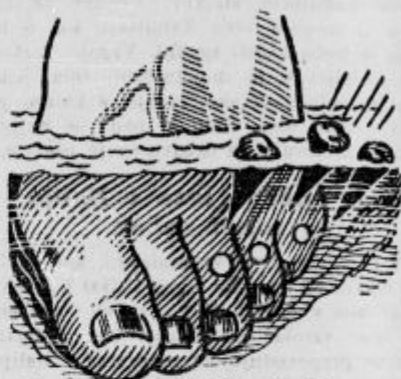
Izvrstno koso za 15 Din dobite v železnici Fr. Stupice, Ljubljana, Gosposvetska c. 1. Pogudite v nakup staro železo in čebelni vosek!

Dne 14. junija ob 9. uri se vrši v Lukovici št 16
prosvetoljubna sodna dražba premičnin

kakor: težkih in lahkih vozov kmetijskih strojev, poljedelskega orodja, sodov, konjske opreme, posnemalnika, enega kozolet-dvojnika s 4 okni, enega sameca s 9 okni in drugih premičnin.

k Knjižica o raku. Društvo za proučevanje in pobijanje raka v Ljubljani bo v kratkem izdalo knjižico, v kateri bo razložilo glavne smernice za uspešno pobijanje raka in dalo splošna navodila, kako naj vsak posameznik poskuša pripomoči k zgodnjemu spoznavanju te bolezni. Knjižica bo spisana tako, da bo vsakemu razumljiva. Kdor že sedaj naroči knjižico, naj vpošlje obenem z naročilom 6 Din. Pozneje bo cena znašala 10 Din. Naslov za naročila: Društvo za proučevanje in pobijanje raka v Ljubljani, Stara pot 3.

Preprosta kopel za noge Vam odstrani KURJA OČESA s koreninami

Pomočite svoje od bolečin izmučene noge v toplo kopel, v katero ste dali toliko Saltrat Rodella, da je dobilo videz mastnega mleka. Tu se sprosti aktivni kisik, ki dovaja na vneta mesta blagodejne soli. Ogenj in hude bolečine v nogah takoj prenehajo. Kurja očesa in trda koža se omehča, vse do korenin in odpadejo brez bolečin. Nikdar več ne povzročajo bolečin, ker izginejo za vedno! Lahko boste hodili ali plešali, kakor da ne bi bili nikdar imeli muk z nogami. Vse lekarne prodajajo Saltrat Rodell po zelo nizki ceni. Uspeh je zanesen.

Cepilo zoper revmatizem. Uspešni poskusi zdravnika prof. Clawsona zbujajo upanje, da se bo v kratkem našlo zelo učinkovito cepilno sredstvo proti revmatizmu. Cepivo bodo napravili iz povzročitelja revme, ki mu pravijo po latinsko Streptococcus viridans. Sredstvo pa se ne bo bolnikom vbrizgavalo pod kožo, marveč naravnost v kri.

Elektrotehnične instalacije za luč, moč, signale in vse v stroko spadajoča po pravila Vam izvrši solidno povsod

Ivan Mihečič
elektrotehnično podjetje

Ljubljana, Borštnikov trg št. 1. — Telefon 27-04.

Časopisje je razglasilo, da je umrl neki bogataš in da je v svoji oporoki zapustil 20.000 dolarjev za mestne ubože. Med siromaki je radi tega zavladalo veliko veselje in vsi so nestrpnost pričakovali, kdaj se jim bo razdelila obljubljena podpora. Toda vse je ostalo tiho, o denarju ni bilo ne duha ne sluha. Ker torej le predloži ni bilo nič, je nekdo podrezal pri mestni upravi, nakar je ta dala v časopis objavo, da je bilo tistih 20.000 dolarjev podeljenih vdovi neznanega vojaka.

Manufakturo po ugodnih cenah in veliki izbiri tudi državnim uradnikom tudi na obroke
Oblatnica za Slovenijo. Ljubljana, Tyrkova cesta 29 (hiša Gospodarske zveze).
Do preklica nudimo blago tudi na hranilne knjižice članic Zadrutne zveze, Ljubljana.

Leta 1920 je bilo na 1000 prebivalcev v Ameriki 24 rojstnih slučajev, letos pa samo 17

Izmed vseh 32 predsednikov Združenih držav ameriških je bil samo eden plešast (John Q. Adams).

»Domoljub« stane 38 Din za celo leto, za tuzemstvo 60 Din — Izhaja vsako sredo — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba« Tel 25-40. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina, inserate in reklamacije sprejema uprava »Domoljuba«. Telefon 29-92. Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak — Urednik: Jože Košček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Ček.